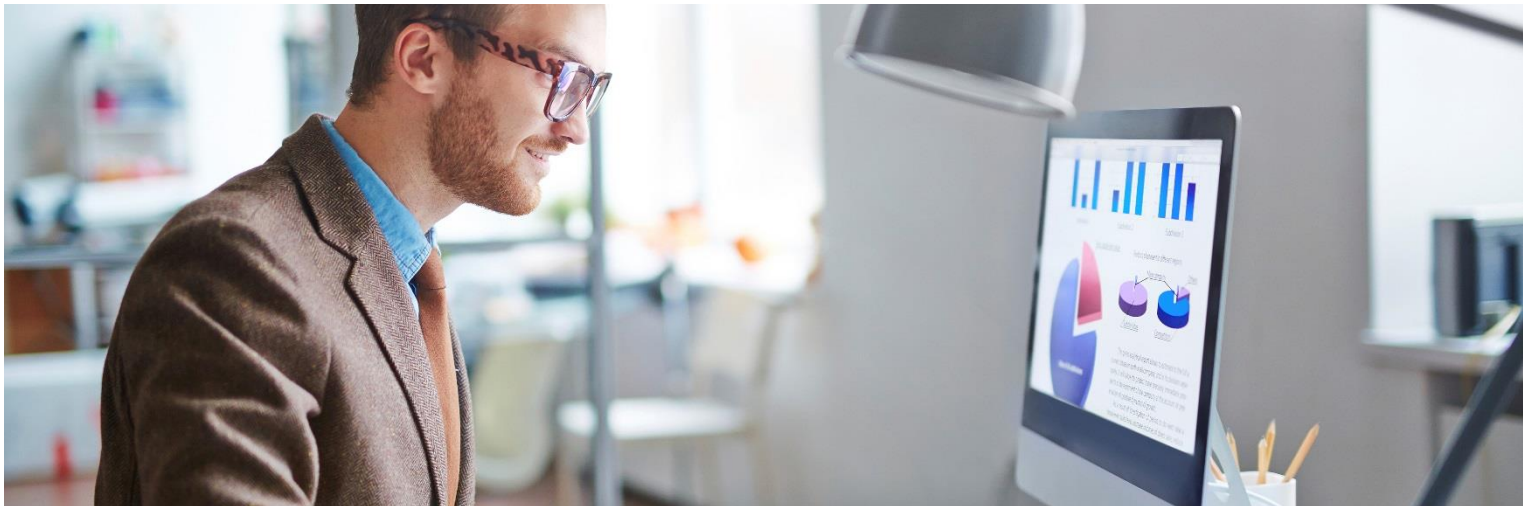

asseco

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

Gedimino pr. 51, 01109 Vilnius

Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacijos sistemos LIBIS kūrimas

Katalogavimo vartotojų vadovas

Versija: 1.0

Parengimo data: 2021-07-13

Kontaktinis asmuo: Solveiga Remeikaitė

Kontaktiniai duomenys: tel. +370 5 210 2400, el. paštas: solveiga.remeikaite@asseco.lt

Šio dokumento ir visos jame pateiktos informacijos, įskaitant grafinę informaciją, kuri nėra trečiųjų asmenų intelektinė nuosavybė, autorių teisės priklauso bendrovei UAB „Asseco Lietuva“, kurios buveinė yra Kalvarijų g. 125, LT-08221 Vilnius, Lietuva. Visa informacija, pateikta šiame dokumente, yra komercinė bendrovės UAB „Asseco Lietuva“ paslaptis. Šią informaciją be išankstinio rašytinio UAB „Asseco Lietuva“ leidimo draudžiama naudoti, atskleisti, platinti visą ar jos dalį, perduoti tretiesiems asmenims. Šio reikalavimo privalo laikytis visi asmenys, kurie susipažįsta su šio dokumento turiniu.

Turinys

1. Autoritetinių įrašų sudarymas UNIMARC formatu	7
1.1. Įvadas.....	7
1.2. Autoritetinių įrašų bazė	7
1.3. Autoritetinių įrašų paieška, sudarymas ir redagavimas	8
1.3.1 Autoritetinio įrašo paieška	8
1.3.2 Autoritetinių įrašų paieškos rezultatai	9
1.3.3 Autoritetinio įrašo sudarymas	10
2. Katalogavimo funkcionalumas.....	20
2.1. Bibliotekos katalogas.....	20
2.2. Bibliografinio įrašo paieška, sudarymas ir redagavimas.....	20
2.2.1 Bibliografinio įrašo paieška.....	20
2.2.2 Paieška vardų, antraščių ir dalykų bazėje.....	21
2.2.3 Bibliografinių įrašų paieškos rezultatai.....	23
2.2.4 Bibliografinių įrašų kopijavimas.....	25
2.2.5 Bibliografinio įrašo sudarymas UNIMARC forma.....	25
2.2.6 Bibliografinio įrašo sudarymas, naudojant specialiuosius langus	37
2.2.7 Elektroninis dokumentas	42
2.2.8 Įrašo importas iš ISO failo	42
3. Paieška z39.50	44
4. Reikšminių žodžių administravimas.....	46
4.1. Įvadas.....	46
4.2. Reikšminių žodžių administravimas.....	46
4.2.1 Reikšminiai žodžiai.....	47
5. UNIMARC/A žinių bazės administravimas	49
5.1. Įvadas.....	49
5.2. Žinių bazės objektų tvarkymas	49
5.2.1 Laukai.....	49
5.2.2 Kodifikatoriai	54
5.2.3 Modeliai.....	56
6. UNIMARC/B žinių bazės administravimas	59
6.1. Įvadas.....	59
6.2. Žinių bazės objektų tvarkymas	59
6.2.1 Laukai.....	59

6.2.2 Kodifikatoriai	64
6.2.3 Modeliai	66

Paveikslėlių sąrašas

Pav. 1. Autoritetinių įrašų bazė	7
Pav. 2. Autoritetinių įrašų Išplėstinės paieškos langas.....	8
Pav. 3. Paieškos rezultatai	9
Pav. 4. Veiksmai su įrašu	10
Pav. 5. Veiksmai su pasirinktais įrašais.....	10
Pav. 6. Autoritetinių įrašų duomenys.....	11
Pav. 7. Autoritetinių įrašų kūrimo langas	11
Pav. 8. Įrašo etiketė.....	12
Pav. 9. Susieti įrašus	12
Pav. 10. Autoritetinių įrašų peržiūra (P)	14
Pav. 11. Įterpti pasirinkto bloko lauką	14
Pav. 12. Veiksmai su įrašu	15
Pav. 13. Lauko lygio veiksmai	15
Pav. 14. Polaukio lygio veiksmai.....	16
Pav. 15. Koduoto polaukio pildymas.....	17
Pav. 16. Koduoto lauko pildymas, kai kelios koduotos reikšmės	17
Pav. 17. Sąsaja su autoriumi per \$1 kontrolinį polaukį	18
Pav. 18. Įterptinio lauko duomenys	18
Pav. 19. Sąsaja tarp autoriaus ir įterptinio lauko	18
Pav. 20. Bibliotekos katalogas	20
Pav. 21. Bibliografinių įrašų Išplėstinės paieškos langas.....	21
Pav. 22. Autoritetinių įrašų paieškos langas	22
Pav. 23. Autoritetinių įrašų paieškos rezultatų langas	22
Pav. 24. Paieškos rezultatų sąrašas	23
Pav. 25. Veiksmai su įrašu	24
Pav. 26. Veiksmai su pasirinktais įrašais.....	25
Pav. 27. Funkcionalumas "Kopijuoti įrašą"	25
Pav. 28. Įrašo etiketės langas	26
Pav. 29. Bibliografinio įrašo kūrimo langas	26
Pav. 30. Įrašo etiketė.....	27
Pav. 31. Vardai. Dalykai. Antraštės.....	27
Pav. 32. Autoritetinių įrašų paieškos langas (V).....	28
Pav. 33. Autoritetinio įrašo peržiūra UNIMARC forma	28
Pav. 34. Autoritetinių įrašų paieškos langas (D).....	29
Pav. 35. Autoritetinių įrašų paieškos langas (A).....	29
Pav. 36. Reikšminiai žodžiai.....	30
Pav. 37. Reikšminių žodžių pasirinkimas	30
Pav. 38. Katalogo dalys.....	31
Pav. 39. Sieti su numeriu	31

Pav. 40. Sieties duomenys.....	32
Pav. 41. Įrašo peržiūros formos.....	32
Pav. 42. Įterpti bloko lauką.....	33
Pav. 43. Veiksmai su įrašu	34
Pav. 44. Mygtukas "Lauko lygio veiskamai"	34
Pav. 45. Mygtukas "Polaukio lygio veiksmai"	35
Pav. 46. Koduoto polaukio pildymas.....	36
Pav. 47. Koduoto lauko pildymas, kai kelios koduotos reikšmės	37
Pav. 48. Specialiųjų langų forma	37
Pav. 49. Naujo įrašo kūrimo forma.....	38
Pav. 50. Spec. lango redagavimo forma	39
Pav. 51. Bibliografinių įrašų sąsaja spec. languose	40
Pav. 52. Galimi laukai	41
Pav. 53. Reikšminių žodžių pasirinkimas	41
Pav. 54. Prisegtukų redagavimas.....	42
Pav. 55. Įrašo importas.....	43
Pav. 56. Paieška z39.50	44
Pav. 57. Įrašų paieška ir importas per z39.50.....	44
Pav. 58. Įrašų importas per z39.50.....	45
Pav. 59. Reikšminių žodžių administravimas.....	47
Pav. 60. Langas "Reikšminiai žodžiai"	47
Pav. 61. UNIMARC/A Žinių bazė	49
Pav. 62. Meniu skiltis "Laukai"	50
Pav. 63. Veiksmai su lauku	50
Pav. 64. Lauko kūrimo forma	51
Pav. 65. Indikatorių įvesties langas	52
Pav. 66. Lauko polaukiai	52
Pav. 67. Polaukio sukūrimo forma	53
Pav. 68. Polaukio siejimas su modeliu.....	53
Pav. 69. Polaukio kodo duomenys	54
Pav. 70. Meniu skiltis "Kodifikatoriai"	54
Pav. 71. Kodifikatoriaus kūrimas	55
Pav. 72. Kodifikatoriaus reikšmės	55
Pav. 73. Kodifikatoriaus sąsajos su koduotomis pozicijomis.....	56
Pav. 74. Meniu skiltis "Modeliai"	56
Pav. 75. Modelio laukai	57
Pav. 76. Modelio lauko polaukiai	57
Pav. 77. UNIMARC/B Žinių bazė	59
Pav. 78. Meniu skiltis "Laukai"	60
Pav. 79. Veiksmai su lauku	60
Pav. 80. Lauko kūrimo forma	61
Pav. 81. Indikatorių įvesties langas	62
Pav. 82. Lauko polaukiai	62
Pav. 83. Polaukio sukūrimo forma	63
Pav. 84. Polaukio siejimas su modeliu.....	63
Pav. 85. Polaukio kodo duomenys	64

Pav. 86. Meniu skiltis "Kodifikatoriai"	64
Pav. 87. Kodifikatoriaus kūrimas	65
Pav. 88. Kodifikatoriaus reikšmės	65
Pav. 89. Kodifikatoriaus sąsajos su koduotomis pozicijomis.....	66
Pav. 90. Meniu skiltis "Modeliai"	66
Pav. 91. Modelio laukai	67
Pav. 92. Modelio lauko polaukiai	67

1. Autoritetinių įrašų sudarymas UNIMARC formatu

1.1. Įvadas

Sukurta Autoritetinių įrašų bazė sudaro galimybę:

- Ieškoti pagal bet kurio žodžio arba frazės dalį nurodytą atitinkamame paieškos elemente;
- Kiekviename elemente kriterijaus reikšmę galima nurodyti žodžiu, jo pradžia, žodžių fraze, bei naudojant tarp žodžių logines sąlygas "ir", "arba", "ne";
- Formuoti įrašo etiketę pasirenkant jos reikšmes, pagal UNIMARC formato žinių bazėje suformuotas galimas reikšmes;
- Įterpti reikalingus laukus ir polaukius, kontroliuojant jų įterpimą pagal UNIMARC žinių bazę;
- Naikinti laukus ir polaukius, atliekant kontrolę pagal UNIMARC žinių bazę;
- Kopijuoti laukų ir polaukių reikšmes į kitus laukus ir polaukius;
- Užpildyti koduotus laukus, pagal turimus koduotos informacijos sąrašus;
- Redaguoti surastą duomenų bazėje vardų, ar dalykų įrašą;
- Kopijuoti esančio bazėje įrašo lauką, polaukį į naujai sudaromą įrašą;
- Sudaryti įrašo sąsajas su kitais įrašais;
- Kurti sudėtinius įrašus, panaudojant duomenų bazėje esančius įrašus;

Visas funkcijas, kurias galima atlikti šios programos pagalba, apibrėžia vartotojų teisės. Kiekvienam vartotojui teisės suteikia sistemos administratorius.

1.2. Autoritetinių įrašų bazė

Autoritetinių įrašų bazės langas suskirstytas į tris funkcines dalis. Kairėje pusėje - pateikiami paieškos kriterijai, vidurinėje dalyje - paieškos rezultatų sąrašas, dešinėje pusėje - objekto peržiūra (redagavimas).

The screenshot displays the UNIMARC database interface. On the left, there is a search filter panel with fields for 'Paieška' (Search), 'Užklausa' (Query), 'Frazės pradžia' (Phrase start), 'Esiybės tipas' (Existence type), 'Autoritetiniai įrašai' (Authority records), 'Blokų laukai' (Block fields), 'Įrašo identifikatorius' (Record identifier), 'ISNI', and 'Kategorija' (Category). Below these are buttons for 'IŠVALYTI' (Clear) and 'IEŠKOTI' (Search).

The main area is titled 'Autoritetiniai įrašai' (Authority records) and shows a list of records. The first record is 'Kreipties elementas' (Point of contact). The second record is 'Respublikinis muzikos mokytojų mišrus choras' (Republican music teachers' mixed chorus). The third record is 'Rösträtt, choras' (Rösträtt, chorus). The fourth record is 'Ažuolukas, muzikos mokykla. Mažųjų choras' (Ažuolukas, music school. Children's chorus). The fifth record is 'Rusų klasika, choras' (Russian classics, chorus). The sixth record is 'Cantores Minores Wratislavienses, choras' (Cantores Minores Wratislavienses, chorus). The seventh record is 'Permonik, vaikų choras' (Permonik, children's chorus). The eighth record is '25 maj, choras' (25 maj, chorus). The ninth record is 'Akademické pěvecké sdružení Moravan, choras' (Akademické pěvecké sdružení Moravan, chorus). The tenth record is 'Ellerhein, choras' (Ellerhein, chorus). The eleventh record is 'Cantamus, choras' (Cantamus, chorus).

On the right, there is a detailed view of a record, showing the UNIMARC and ISBD fields. The UNIMARC fields include: 001, 010, 020, 030, 040, 050, 060, 070, 080, 090, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990. The ISBD fields include: 001, 010, 020, 030, 040, 050, 060, 070, 080, 090, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990.

Pav. 1. Autoritetinių įrašų bazė

Autoritetinių įrašų sąrašas pateikiamas pagal įrašų sukūrimo datą, t. y., viršuje pateikiami naujausi įrašai. Paspaudus ant aktyvaus mygtuko "Pavadinimas" galima pakeisti sąrašo rikiavimą pagal abėcėlę.

Pastaba. Naudotojas paieškos parametrus gali keisti "Naudotojo parametrai" → "Parametrai".

1.3. Autoritetinių įrašų paieška, sudarymas ir redagavimas

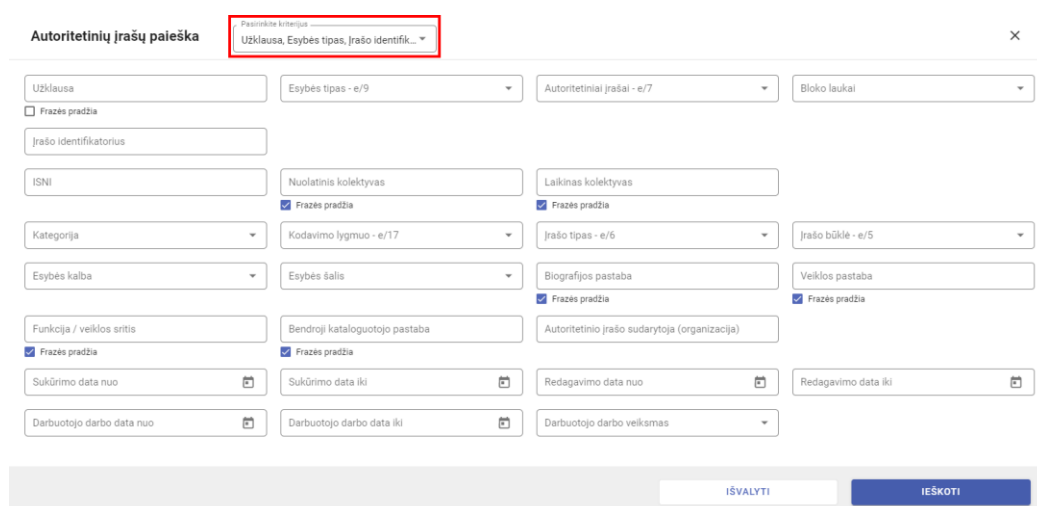
1.3.1 Autoritetinio įrašo paieška

Pagrindiniame lange kairėje pusėje pateikiami paieškos elementai: Užklausa, Esybės tipas, Autoritetiniai įrašai, Bloko laukai, Įrašo identifikatorius, ISNI, kategorija.

Jei reikalinga išplėstinė paieška, paspaudus šalia "Paieška" esantį mygtuką galima pasirinkti "Išplėstinė paieška".

Pasirinkto paieškos lango laukuose reikia įrašyti ir (arba) pasirinkti ieškomo(ų) įrašo(ų) požymius. Paieškos elementai bei jų skaičius priklauso nuo pasirinktų paieškos kriterijų.

Išplėstinės paieškos langą vartotojas gali konfigūruoti paspaudęs "Pasirinkite kriterijus". Pažymėjus varnelę paieškos kriterijų, jis bus įtrauktas į išplėstinės paieškos langą, nuėmus varnelę nuo pažymėto kriterijaus, jis bus pašalintas.

Pav. 2. Autoritetinių įrašų Išplėstinės paieškos langas

Tekstiniame laukelyje pasirinkus galima įterpti spec. simbolį iš pasirinkto spec. simbolių sąrašo.

Laukelyje "Užklausa" įrašoma paieškos frazė ar jos fragmentas (paieškos kriterijus šio lango užrašomas pagal tas pačias taisykles, kaip ir bibliografinio įrašo paieškos lange.).

Pažymėtas sąlygos laukelis "Frazės pradžia" nurodo, kad bus ieškoma nuo polaukio teksto pradžios.

Esybės tipas - nurodomas vienas arba keli esybės tipai, tarp kurių bus atliekama paieška.

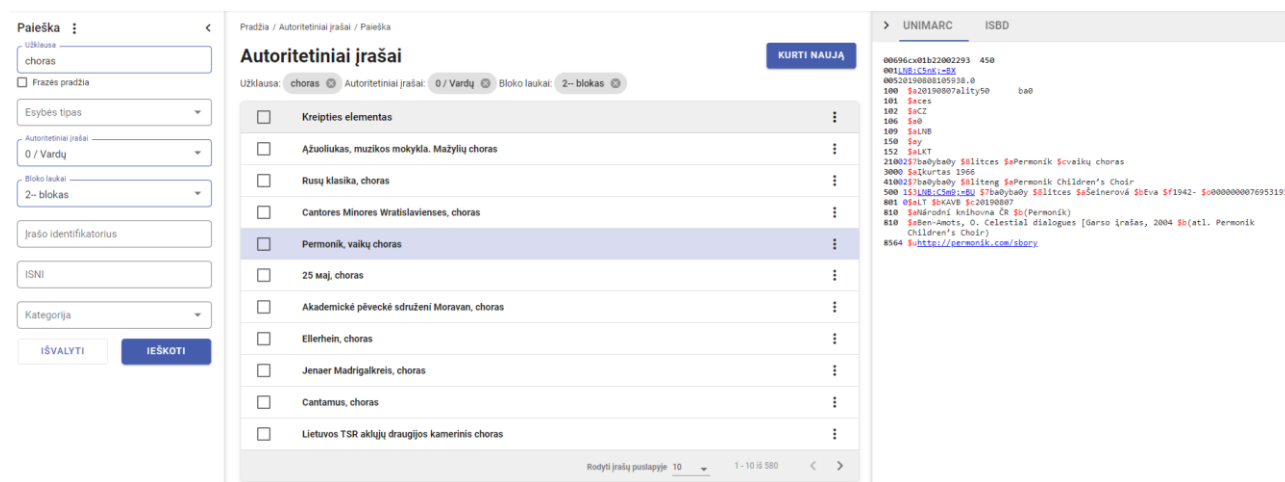
Esybės kalba, Kategorija ar pan. – konkreti reikšmė ar kelios reikšmės pažymimos sąrašė. Nenurodžius sąrašė nei vieno elemento, ieškomi įrašai pagal visus sąrašė esančius požymius.

Data (įvedimo, koregavimo ar pan.) laukuose pasirenkama paspaudus ant lauke esančios ikonėlės arba įrašoma pvz., 19981015 arba 1998.10.15 arba 1998/10/15 ar pan.

1.3.2 Autoritetinių įrašų paieškos rezultatai

Autoritetinių įrašų paieškos lange įrašytus užklauso kriterijus atitikusiųjų įrašų sąrašas pateikiamas vidurinėje lango dalyje, paspaudus ant įrašo eilutės dešinėje pusėje rodomi įrašo duomenys UNIMARC formatu. Įrašo peržiūroje UNIMARC forma paspaudus ant įrašo esančių aktyvių nuorodų, jos bus atidaromos naujame lange.

Virš paieškos rezultatų sąrašo pateikiami paieškos kriterijai, pagal kuriuos buvo atlikta paieška.

Pav. 3. Paieškos rezultatai

Galimi veiksmai su pažymėtu įrašu:

Redaguoti - keisti pasirinkto įrašo duomenis.

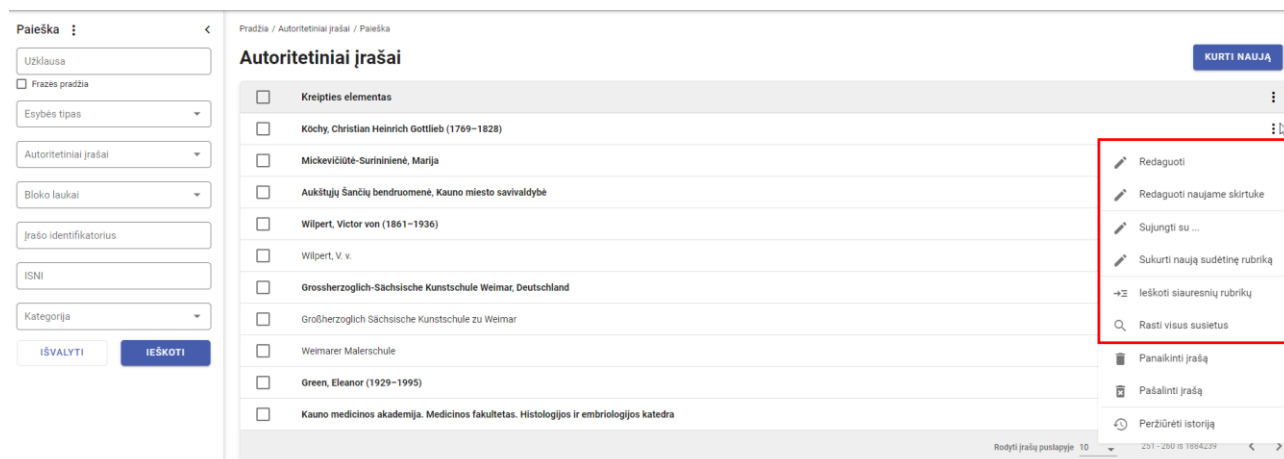
Redaguoti naujame skirtuke - keisti pasirinkto įrašo duomenis naujame skirtuke.

Sujungti su - panaikinti redaguojamą įrašą sujungiant jį su kitu bazės įrašu;

Sukurti naują sudėtinę rubriką - sukurti sudėtinę rubriką, prie pažymėto įrašo prijungiant elementą iš rubrikėlių sąrašo;

Ieškoti siauresnių rubrikų - parodyti siauresnes pažymėtojo įrašo rubrikas;

Rasti visus susietus - pateikti sąrašą bibliografinių įrašų, turinčių sąsajas su pasirinktuoju.

Pav. 4. Veiksmai su įrašu

Veiksmai su pasirinktais įrašais:

Eksportuoti visus ISO formatu - visi bazėje esantys autoritetiniai įrašai bus eksportuojami ISO formatu.

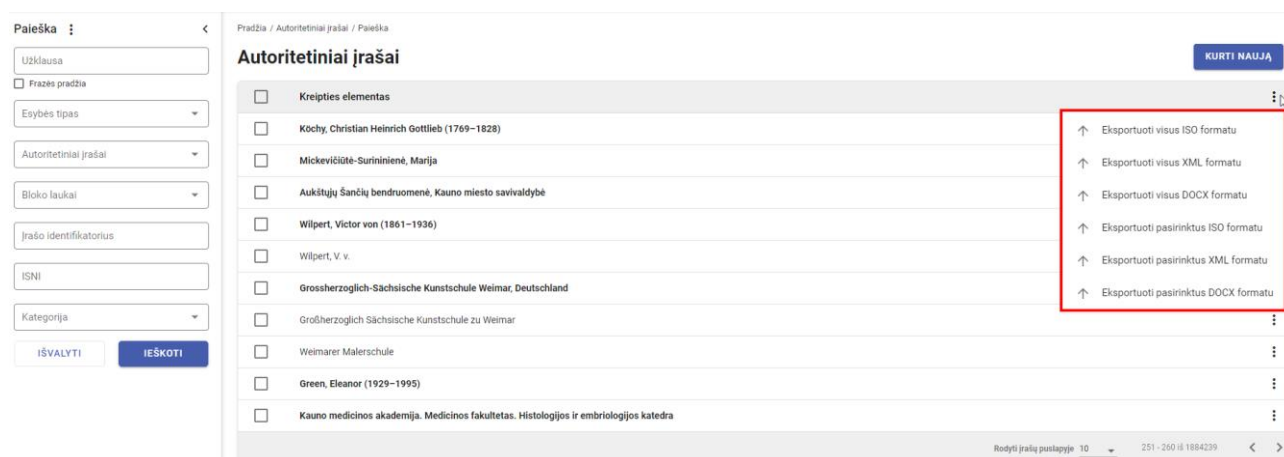
Eksportuoti visus XML formatu - visi bazėje esantys autoritetiniai įrašai bus eksportuojami XML formatu.

Eksportuoti visus DOCX formatu - visi bazėje esantys autoritetiniai įrašai bus eksportuojami DOCX formatu.

Eksportuoti pasirinktus ISO formatu - pažymėti autoritetiniai įrašai bus eksportuojami ISO formatu.

Eksportuoti pasirinktus XML formatu - pažymėti autoritetiniai įrašai bus eksportuojami XML formatu.

Eksportuoti pasirinktus DOCX formatu - pažymėti autoritetiniai įrašai bus eksportuojami DOCX formatu.

Pav. 5. Veiksmai su pasirinktais įrašais

1.3.3 Autoritetinio įrašo sudarymas

Pasirinkus "Kurti naują" autoritetinį įrašą pirmiausia atveriamas autoritetinio įrašo duomenų langas.

Autoritetinio įrašo duomenys

Autoritetiniai įrašai (Etik. 7) *

- ☒ 0 / Vardų
- ☐ 1 / Dalykių

Įrašo tipas (Etik. 6) *

- ☒ x / autoritėtinis
- ☐ y / nuorodinis
- ☐ z / bendrasis aiškinamasis

Esybės tipas (Etik. 9) *

- ☒ a / asmens vardas
- ☐ b / kolektyvo vardas
- ☐ c / teritorinis arba geografinis vardas
- ☐ d / prekės ženklas
- ☐ e / giminės vardas
- ☐ f / antraštė
- ☐ g / siejamoji antraštė
- ☐ h / vardas ir antraštė
- ☐ i / vardas ir siejamoji antraštė
- ☐ j / tema
- ☐ k / vieta kaip krepšties elementas
- ☐ l / forma, žemras arba fiziniai požymiai
- ☐ m / personažas
- ☐ n / antraštė (kūrinys)
- ☐ o / antraštė (iliteratūra)
- ☐ p / vardas ir antraštė (kūrinys)
- ☐ r / vardas ir antraštė (iliteratūra)

ATŠAUKTI TESTI

Pav. 6. Autoritetinių įrašų duomenys

Etiketės užpildymo langas sudarytas iš stulpelių, kuriuose pateikiamos visos galimos konkrečios etiketės pozicijos reikšmės. Kiekviename stulpelyje pasirenkama tik viena reikšmė. Užpildžius etiketės langą, spaudžiamas lango apačioje esantis vykdymo mygtukas "Tęsti".

Jeigu pasirinkta etiketės 6, 7, 9 pozicijų reikšmių kombinacija neatitinka žinių bazės reikalavimų, parodomas pranešimas, jog pasirinktas modelis nerastas.

Priklausomai nuo pasirinktų etiketės reikšmių, atidaromas 2-ojo bloko lauko įvesties langas:

Įrašo kūrimo lange pateikiama užpildyti būtinų ir dažniausiai naudojamų laukų ir polaukių kombinacija, kuri priklauso nuo anksčiau užpildytų etiketės reikšmių ir atitinka žinių bazės modelį.

Autoritetinio įrašo duomenys

Įvesti etiketę / Išskirti
m00a22 3 45

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

019 **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Tarpautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI) / Numeris (ISNI)**

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Bendri tvarkomi duomenys / Bendri tvarkomi duomenys**

20210709aity50 ba0

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Esybės kalba / Esybės kalba arba kalbos / 0: Etycheto kalba**

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Esybės nacionalinė priklausomybė / Šalis / 0: Šalis**

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Koduoti duomenų laukai: esybės vardas kaip dalyko krepšties elementas / Koduoti duomenys naudojami dalyko krepšties elemente / 0: Koduoti duomenys, naudojami dalyko krepšties elemente**

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Kategorija / Kategorijos pavadinimas / 0: Kategorija**

LNB / Pagrindinis sąrašas

Laukas **Įrašo tipas** **Įvesti** **Įrašo tipas**

a **Koduoti duomenų laukai: asmens vardas / Asmens vardas**

##

000 100 200 300 400 500 600 700 800 900

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 7. Autoritetinių įrašų kūrimo langas

Autoritetinio įrašo kūrimo lango pagrindiniai meniu punktai:

Įrašo etiketė

Meniu punktas skirtas autoritetinio įrašo etiketės reikšmių pakeitimui.

Pav. 8. Įrašo etiketė

Atveriamas etiketės pozicijų sąrašas, o jame pasirinkus keistiną – pateikiamos galimos šios pozicijos reikšmės. Pasirinktąją sąrašo reikšmę pakeičiama autoritetingo įrašo etiketė. Jeigu pasirinktoji reikšmė neatitinka žinių bazės reikalavimų, apie tai informuoja atsiradęs pranešimas, o keičiama etiketės reikšmė lieka nepakitusi.

Susieti įrašus

Susieti galima du bazėje esančius įrašus. Sąsają galima atlikti tik įrašo redagavimo, kūrimo, lange pasirinkus meniu punktą "Susieti įrašus" arba įsiterpiant atitinkamą 5-ojo bloko lauką.

Pav. 9. Susieti įrašus

Įrašų sietis paspaudus "Susieti įrašus":

atveriamas autoritetingų įrašų paieškos langas, kuriame įrašomi paieškos elementai to įrašo, su kuriuo norima susieti redaguojamą, kuriamą, įrašą;

atlikus paiešką, rezultatų lange pažymimas įrašas ir spaudžiamas lango mygtukas "Patvirtinti".;

atveriamas langas "Pasirinkite sieties tipą", kuriame nurodoma daromos sieties rūšis. Sieties variantas pasirenkamas redaguojamam įrašui, t. y. pasirinktoji sieties reikšmė bus įrašyta į redaguojamo įrašo 5 polaukį;

pažymėjus pasirinktą sieties tipą spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti";

kontroliniame polaukyje \$5 - įrašomas pasirinktosios sieties rūšies reikšmė.

Svarbu. Pasirinkus sieties tipą "Susijęs su" nebus kuriamas \$5 kontrolinis polaukis.

Įrašų sietis įsiterpiant 5-ojo bloko lauką

Autoritetinio įrašo kūrimo lange pateikiama užpildyti būtinų ir dažniausiai naudojamų laukų ir polaukių kombinacija, kuri priklauso nuo anksčiau užpildytų etiketės reikšmių ir atitinka žinių bazės modelį. Jei įrašo kūrimo, redagavimo formoje, nėra atitinkamo 5-ojo bloko lauko, jį galima įsiterpti paspaudus "Įterpti 5 bloko lauką" arba pasirinkti Veiksmai" ir "Įterpti lauką".

Įterptame 5-ojo bloko lauke sietis su kitu autoritetiniu įrašu atliekama užpildant \$3 kontrolinį polaukį.

Pasirinkus "Redaguoti sąsają" atveriamas autoritetinių įrašų paieškos langas:

1. Atlikus paiešką, sąraše pažymimas įrašas, su kuriuo norima susieti autoritetinį įrašą (Paspaudus ant įrašo eilutės, įrašą galima peržiūrėti UNIMARC formatu);
2. Pasirenkamas meniu punktas "Patvirtinti";
3. Į autoritetinį įrašą įterpiamas pasirinktas įrašas.
4. kontroliniame polaukyje \$5 - pasirenkama pasirinktosios sieties rūšies reikšmė.

Priešingos reikšmės sietis automatiškai bus padaroma pasirinktajame įraše, t. y. tame įraše į kurį sietis parodyta redaguojamo įrašo įterptajame 5xx lauke.

Pvz. Jeigu redaguojamame įraše buvo pasirinkta sietis "f" – tikrasis vardas, automatiškai padaroma sietis "e" – slapyvardis.

Įrašo peržiūros forma

Pasirinkus šį meniu punktą kuriamą įrašą galima peržiūrėti UNIMARC forma.

Autoritetinio įrašo duomenys Įrašo etiketė / Etiketė
00696cx01b22002293 450

Peržiūra UNIMARC forma

```

001#C=5NK-BX 450
005#C=5NK-BX 450
100#C=5NK-BX 450
101#C=5NK-BX 450
102#C=5NK-BX 450
106#C=5NK-BX 450
109#C=5NK-BX 450
150#C=5NK-BX 450
152#C=5NK-BX 450
  
```

000 100 200 300 400 500 600 700 800 900

ATSAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 10. Autoritetinių įrašų peržiūra (P)

Paspaudus dar kartą ant "P" (Įrašo peržiūros formos) įrašo duomenys peržiūroje bus atnaujinami. Atsidariusią įrašo peržiūros formą galima suskleisti paspaudus mygtuką "Suskleisti".

Įterpti bloko lauką

Šie meniu punktai pasirenkami, kai norima įterpti pasirinkto laukų bloko lauką(-us).

Autoritetinio įrašo duomenys Įrašo etiketė / Etiketė
00696cx01b22002293 450

Įterpti bloko lauką

000 100 200 300 400 500 600 700 800 900

ATSAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 11. Įterpti pasirinkto bloko lauką

Pasirinkus šią įterpimo funkciją, atveriamas pasirinkto bloko laukų pasirinkimo langas, o jame pasirinktas laukas su galimais polaukiais įterpiamas į autoritetinį įrašą. Jei į kuriamą autoritetinį įrašą galima įterpti tik vieną pasirinkto bloko lauką, jis įterpiamas iš kart į įrašą. Laukus pateiktame sąraše greičiau galima surasti naudojant laukelius "Paieška pagal lauko žymą" arba "Paieška pagal pavadinimą".

Veiksmai su įrašu

Meniu punktas "Veiksmai" suteikia galimybę atlikti veiksmus su autoritetiniu įrašu:

Įterpti lauką. Pasirinkus šią įterpimo funkciją, atveriamas visų galimų laukų pasirinkimo langas, o jame pasirinkus reikalingą įrašą (spustelėjus pelės klavišą) pasirinktas laukas su galimais polaukiais įterpiamas į autoritetinį įrašą. Įterpiamas laukas patalpinamas lauko numerio didėjimo tvarka (nepriklausomai nuo to, kuriame lauke buvo užfiksuotas žymeklis).

Lauką pateiktame sąrašė greičiau galima surasti naudojant laukelius "Paieška pagal lauko žymą" arba "Paieška pagal pavadinimą".

Suspausti. Meniu punktas skirtas panaikinti neužpildytus laukus ir polaukius, jeigu tai neprieštaruoja žinių bazės keliams reikalavimams.

Sukurti dažnai naudojamus. Šis meniu punktas naudojamas, kai reikia sukurti kuriamame autoritetiniame įrašų dažnai naudojamus laukus pagal žinių bazės nustatymus. Dažniausiai šis funkcionalumas naudojamas po pasirinkimo "Suspausti" arba laukų ištrynimo įrašė.

Patikrinti įrašų. Meniu punktas skirtas patikrinti įrašų. Jei patikrinus įrašų rasta klaidų, pateikiamas išsamus klaidų sąrašas.

Pav. 12. Veiksmai su įrašų

1.3.3.1. Lauko lygio veiksmai

Laukų lygio redagavimo veiksmus galima atlikti pasirinkus mygtuką "Lauko lygio veiksmai".

Pav. 13. Lauko lygio veiksmai

Pasirinkus "Lauko lygio veiksmai", galima atlikti šiuos veiksmus su lauku: Pašalinti lauką, Įterpti polaukį, Pakartoti lauką, Kopijuoti, Įterpti, Kopijuoti bloką į atmintį, Įterpti bloką iš atminties, Suspausti, Aukštyn, Žemyn.

Pašalinti lauką. Pasirinkus pašalinimo funkciją pateikiamas klausimas, "Ar tikrai pašalinti lauką?". Jeigu laukas žinių bazėje apibrėžtas kaip privalomas, pasirinkimas "Pašalinti lauką" yra neaktyvus.

Įterpti polaukį. Pasirinkus šią įterpimo funkciją atveriamas galimų polaukių pasirinkimo langas, o jame pažymėjus reikalingą įrašą pasirinktas polaukis įterpiamas į autoritetinį įrašą.

Pakartoti lauką. Pasirinkus šią funkciją bus įterptas naujas, neužpildytas laukas, su visais polaukiais, kurie buvo pažymėtam lauke.

Kopijuoti. Pasirinkus šį meniu punktą, pažymėtas laukas (ir visi jo polaukiai), kopijuojamas į laikinąją atminį.

Įterpti. Anksčiau aprašytame punkte pažymėtasis laukas įterpiamas į autoritetinį įrašą. Taip galima kopijuoti užpildytus laukus iš kitų autoritetinių įrašų.

Kopijuoti bloką į atmintį. Pasirinkus šį meniu punktą, visi pasirinkto bloko laukai (ir visi jų polaukiai), kopijuojami į laikinąją atminį.

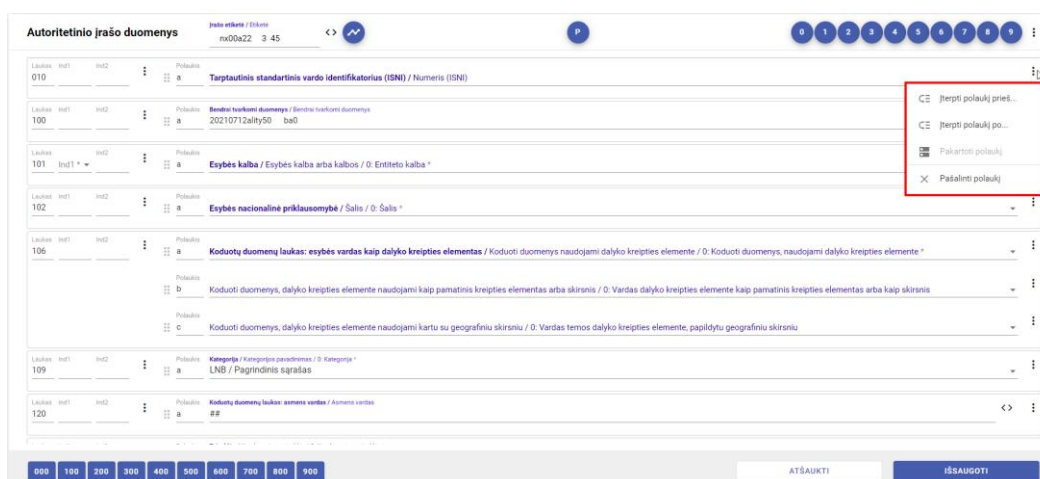
Įterpti bloką iš atminties. Anksčiau aprašytame punkte pažymėto bloko laikai įterpiami į autoritetinį įrašą. Taip galima kopijuoti pasirinkto bloko laukus iš kitų autoritetinių įrašų.

Suspausti. Šis pasirinkimas panaikina pasirinkto lauko neužpildytus polaukius (jei jie nėra privalomi).

Aukštyn, Žemyn. Šie meniu punktai skirti pakeisti lauko vietą kitų laukų atžvilgiu. To reikia, kai iškyla būtinybė pasikartojančius laukus autoritetiniame įrašė sukeisti vietomis atsižvelgiant į jų svarbą.

1.3.3.2. Polaukio lygio veiksmai:

Polaukių lygio redagavimo veiksmus galima atlikti pasirinkus mygtuką "Polaukio lygio veiksmai".

Pav. 14. Polaukio lygio veiksmai

Pasirinkus "Polaukio lygio veiksmai", galima atlikti šiuos veiksmus su polaukiu: Įterpti polaukį prieš, Įterpti polaukį po, Pakartoti polaukį, Pašalinti polaukį.

Įterpti polaukį prieš. Pasirinkus šią įterpimo funkciją atveriamas galimų polaukių pasirinkimo langas, o jame pasirinkus reikalingą įrašą pasirinktas polaukis įterpiamas į autoritetinį įrašą prieš polaukį, kuris buvo pažymėtas.

Įterpti polaukį po. Pasirinkus šią įterpimo funkciją atveriamas galimų polaukių pasirinkimo langas, o jame pasirinkus reikalingą įrašą pasirinktas polaukis įterpiamas į autoritetinį įrašą po polaukiu, kuris buvo pažymėtas.

Pakartoti polaukį. Pasirinkus šią funkciją bus įterptas naujas, neužpildytas polaukis.

Pašalinti polaukį. Pasirinkus pašalinimo funkciją pateikiamas klausimas, "Ar tikrai pašalinti polaukį?". Jeigu polaukis žinių bazėje apibūžtas kaip privalomas, pasirinkimas "Pašalinti polaukį" yra neaktyvus.

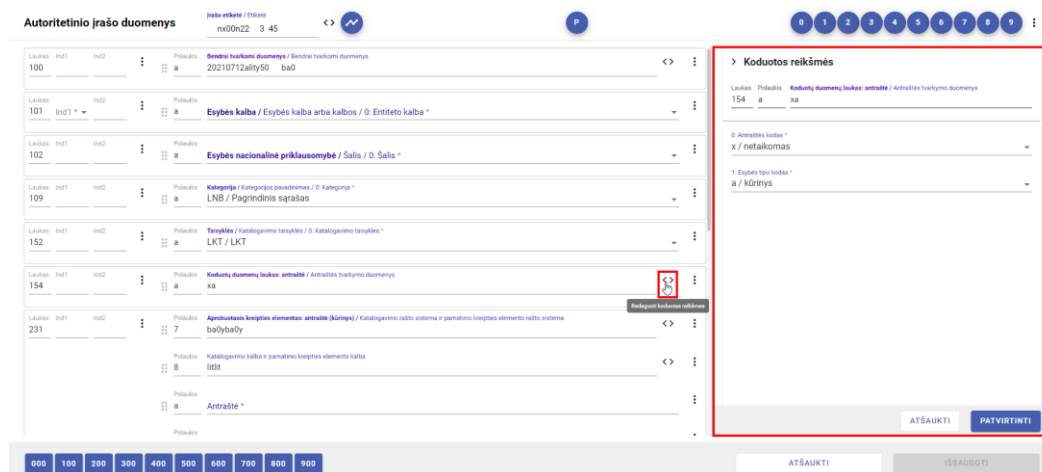
Koduotų laukų pildymas

Jei koduotas laukas, turi tik vieną koduotą polaukį su viena koduotą poziciją, tai paspaudus ant polaukio eilutės, arba paspaudus gale eilutės esantį išskleidimo mygtuką, yra pateikiamos koduoto polaukio reikšmės. Pasirinkus koduotą reikšmę ir paspaudus ant jos, ji įkeliamą į pildomą polaukį. Koduotos reikšmės pateikiamos pagal kodo pavadinimą ir surikiuotos abėcėlės tvarka. Koduotų reikšmių paiešką galima atlikti paspaudus ant koduoto polaukio ir rašant kodo pavadinimą. Sistema pažymi reikšmę, kuri atitinka rašomą tekstą.

Pav. 15. Koduoto polaukio pildymas

Jei koduotas laukas turi koduotą polaukį, kuriame koduotos kelios pozicijos, tai paspaudus "Redaguoti koduotas reikšmes", jos bus atidaromos dešinėje pusėje. Paspaudus ant kodo eilutės, arba eilutės gale esantį išskleidimo mygtuką, yra pateikiamos koduotos pozicijos reikšmės. Užpildžius koduotas reikšmes, spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti".

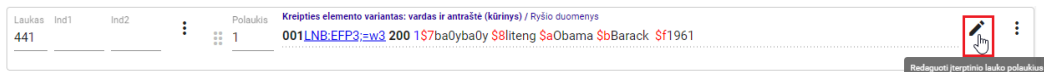
Pav. 16. Koduoto lauko pildymas, kai kelios koduotos reikšmės

4-ojo ir 7-ojo blokų laukų pildymas naujiems esybės tipams

Autoritetinių įrašų bazėje yra kuriami nauji esybės tipai: "Aprobuotasis kreipties elementas: vardas ir antraštė (kūrinyas)" ir "Aprobuotasis kreipties elementas: vardas ir antraštė (išraiška)". Sudarant šiuos esybės tipus, pildant atitinkamus 4-ojo ir 7-ojo blokų laukus, reikia užpildyti įrašė pateiktą pirmą kontrolinį polaukį \$1, padaryti sąsają su autoriumi, tuomet, įterpus antrą \$1 kontrolinį polaukį užpildyti įterptinio lauko duomenis.

Padaroma sąsaja su autoriumi per \$1 kontrolinį polaukį:

1. Spaudžiamas "Redaguoti įterptinio lauko polaukius" mygtukas;
2. Atveriamas galimų įterpti laukų pasirinkimo langas;
3. Pasirinkus įterpiamu 001 lauką (Įrašo identifikatorius) atveriamas Paieškos langas;
4. Atlikus paiešką tarp galimų esybės tipų, sąraše pažymimas įrašas ir spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti";
5. Pasirenkamas meniu punktas "Patvirtinti".

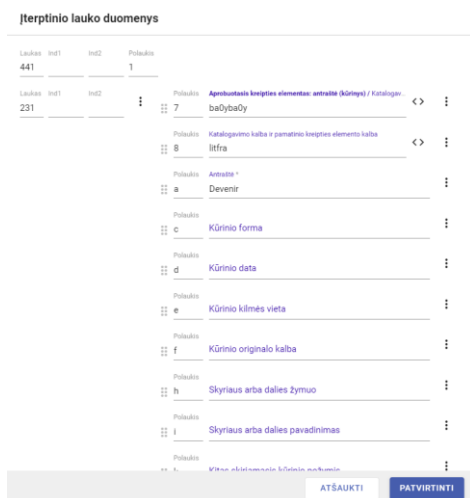

Pav. 17. Sąsaja su autoriumi per \$1 kontrolinį polaukį

Tuomet, reikia įsiterpti ir užpildyti įterptinį lauką. Spaudžiamas mygtukas "Polaukio lygio veiksmas" (arba "Lauko lygio veiksmas") ir pasirenkamas funkcionalumas "Įterpti polaukį".

Atveriamas galimų įterpti laukų pasirinkimo langas:

1. Pasirinkus įterpiamu 1 lauką (Ryšio duomenys) atveriamas galimų įterpti laukų sąrašas;
2. Pažymėjus lauką, kurį reikia įterpti atidaroma įterptinio lauko pildymo forma;
3. Užpildžius privalomus lauko duomenis, spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti".

Pav. 18. Įterptinio lauko duomenys

Pasirinktame lauke sukuriamas sąsaja tarp autoriaus ir pasirinkto įterptinio lauko.

Pav. 19. Sąsaja tarp autoriaus ir įterptinio lauko

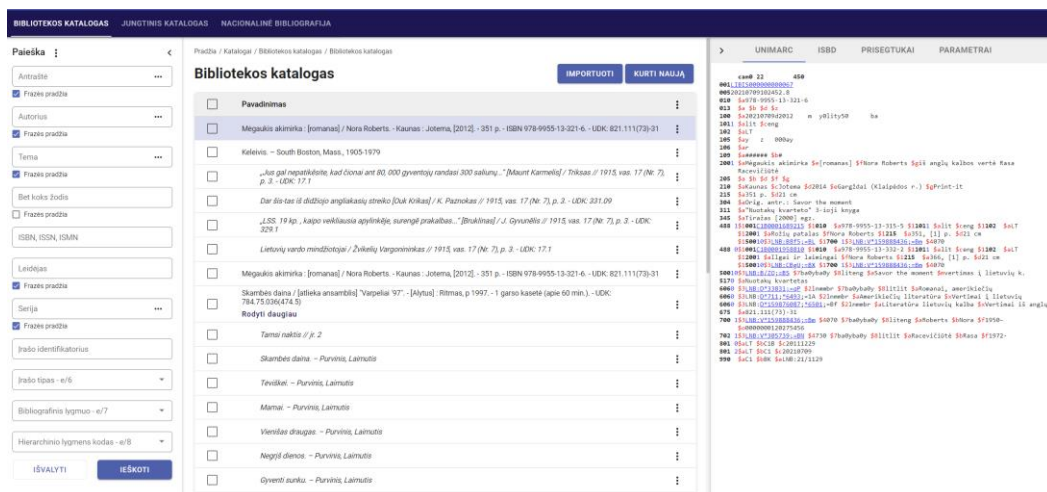
Analogiškai pildomi ir 7-ojo bloko laukai.

Pastaba. Autorių galima rinktis iš paieškoje pateiktų esybės tipų. Pateikiamus esybės tipus administruoja autoritetinių įrašų bazės administratorius.

2. Katalogavimo funkcionalumas

2.1. Bibliotekos katalogas

Bibliotekos katalogo langas suskirstytas į tris funkcines dalis. Kairėje pusėje - pateikiami paieškos kriterijai, vidurinėje dalyje - paieškos rezultatų sąrašas, dešinėje pusėje - objekto peržiūra (redagavimas).

Pav. 20. Bibliotekos katalogas

Kairėje pusėje pateikiami paieškos elementai: Antraštė, Autorius, Tema, Bet koks žodis, ISBN, ISSN, ISMN, Leidėjas, Serija, Įrašo identifikatorius, Įrašo tipas, Bibliografinis lygmuo, Hierarchinio lygmens kodas.

Paspaudus šalia "Paieška" esantį mygtuką galima pasirinkti kitas paieškas: Išplėstinė paieška, Straipsnių paieška, Komplektavimo paieška.

Bibliografinių įrašų sąrašas pateikiamas pagal įrašų sukūrimo datą, t. y., viršuje pateikiami naujausi įrašai. Paspaudus ant aktyvaus mygtuko "Pavadinimas" galima pakeisti sąrašo rikiavimą pagal abėcėlę.

Pastaba. Naudotojas katalogavimo ir paieškos parametrus gali keisti "Naudotojo parametrai" → "Parametrai".

2.2. Bibliografinio įrašo paieška, sudarymas ir redagavimas

2.2.1 Bibliografinio įrašo paieška

Pasirinkto paieškos lango laukuose reikia įrašyti ieškomo(ų) dokumento(ų) požymius. Kiekvienas paieškos požymis užrašomas jam skirtame lauke (užrašomą tekstą patartina trumpinti). Pavyzdžiui, žinomą dokumento antraštę reikia rašyti į antraštės lauką, dokumento leidimo metus – leidimo metų lauką ir t.t.

Paieškos lange paieškos elementai bei jų skaičius priklauso nuo pasirinktojo paieškos lango.

Bibliografinių įrašų paieška Pasirinkite kriterijus...
 Antraštė, Autorius, Tema, Leidėjas, S... ×

Antraštė	Autorius	Tema
☒ Frazės pradžia	☒ Frazės pradžia	☒ Frazės pradžia
Leidėjas	Serija	
☒ Frazės pradžia	☒ Frazės pradžia	
Įrašo identifikatorius	Įrašo būklė - e/5	Įrašo tipas - e/6
		Bibliografinis lygmuo - e/7
Hierarchinio lygmens kodas - e/8	Kodavimo lygmuo - e/17	Datos tipas
		Koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas
Serialinio arba tęsiamąjo išteklių tipo apibūdinimas	Periodiškumas	
Sukūrimo data nuo	Sukūrimo data iki	Redagavimo data nuo
		Redagavimo data iki
Veikimo data nuo	Veikimo data iki	Darbuotojo darbo veiksmas

IŠVALYTI IEŠKOTI

Pav. 21. Bibliografinių įrašų išplėstinės paieškos langas

Lango vykdomųjų mygtukų pagalba galima:

... - atlikti paiešką vardų, dalykų bazėse, pasirinkti paieškos elementą iš sąrašo;

Ω - įterpti spec. simbolį iš pasirinkto spec. simbolių sąrašo;

IŠVALYTI

- išvalyti visus užpildytus lango laukus;

IEŠKOTI

- pradėti paiešką duomenų bazėje pagal nurodytus kriterijus.

Dokumentų galima ieškoti pagal vieną ar kelis požymius. Tarp paieškos laukų yra nustatyta loginė sąlyga IR. Paieškos lauke paieškos požymiai gali būti užrašyti tiksliai arba trumpinant.

2.2.1.1. Paieškos laukų rūšys ir savybės

Asmenvardžio, kolektyvo, antraštės ir dalyko ar **temos** laukuose paieškos elementus galima pasirinkti iš papildomų – vardų, antraščių ar dalykų – duomenų bazių. Pelės rodyklę spustelėjus ant paieškos lauke esančio mygtuko **...**, atveriamas paieškos vardų ir antraščių arba dalykų bazėse langas. Atlikus paiešką (*paieškos kriterijus užrašomas pagal tas pačias taisykles, kaip ir bibliografinio įrašo paieškos lange*) pasirinkto įrašo norminė forma įkeliamą į atitinkamą bibliografinio įrašo paieškos lauką nuspaudus vykdymo mygtuką "Patvirtinti".

Kalba, Dokumento rūšis ar pan. – konkreti reikšmė ar kelios reikšmės pažymimos sąrašė. Nenurodžius sąrašė nei vieno elemento, ieškomi dokumentai pagal visus sąrašė esančius požymius.

Data (*jvedimo, koregavimo* ar pan.) laukuose pasirenkama paspaudus ant lauke esančios ikonėlės arba įrašoma pvz., 19981015 arba 1998.10.15 arba 1998/10/15 ar pan.

2.2.2 Paieška vardų, antraščių ir dalykų bazėje

Bibliografinių įrašų paieškos lange asmenvardžio, kolektyvo, antraštės ar dalyko laukuose paieškos kriterijai gali būti įkelti iš autorizuotų vardų, antraščių ar dalykų bazių. Šiose bazėse sukaupia informacija apie

originalią ir sunormintą pagal nacionalines katalogavimo taisykles vardų, antraščių ir dalykų formą, nurodant ir kitus naudojamus ir nenaudotinus variantus.

Bibliografinių įrašų paieškos lango laukuose nuspaudus mygtuką *******, atveriamas paieškos vardų dalykų bazės langas.

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška : <

Užklausa

☐ Frazės pradžia

Esybės tipas : a / asmens vardas, ...

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

IŠVALYTI **IEŠKOTI**

Esybės tipas: e / giminės vardas, d / prekės ženklas, b / kolektyvo vardas, a / asmens vardas

Kreipties elementas	
☐	Puidokaitė, Elena (1981) →
☐	Vita Zita, Petrulaitienė →
☐	Kolektyvo vardas →
☐	Sudėtinės rubrikos kūrimas →
☐	test11 →
☐	Variantas →
☐	Šileikė, Edita (1988) →
☐	Obama, Barack (1961) →
☐	Obama, Barakas Huseinas Obama →
☐	Bandymas-kolektyvas →

ATŠAUKTI **PATVIRTINTI**

Pav. 22. Autoritetinių įrašų paieškos langas

Paieškos kriterijus šio lango laukelyje Užklausa užrašomas pagal tas pačias taisykles, kaip ir bibliografinio įrašo paieškos lange.

Esybės tipas - nurodomas vienas arba keli esybės tipai, tarp kurių bus atliekama paieška.

Pažymėtas sąlygos laukelis "Frazės pradžia" nurodo, kad bus ieškoma nuo polaukio teksto pradžios.

Bloko laukai - (nenurodyta), normos (2-- blokas), variantai (4-- blokas), vertimai (7-- blokas).

Paieškos rezultatai pateikiami paieškos rezultatų lange:

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška : <

Užklausa

☐ Frazės pradžia

Esybės tipas : a / asmens vardas

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai : 2-- blokas

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

IŠVALYTI **IEŠKOTI**

Esybės tipas: a / asmens vardas Bloko laukai: 2-- blokas

Kreipties elementas	
☐	Rimavičius, J. →
☐	Želvys, Algimantas Vincentas →
☐	Papinigis, Vaclovas (1954-) →
☐	Maslianikienė, Dovilė →
☐	Stiglienė, Laimutė →
☐	Morkinienė, Viktorija →
☒	Knight, Judy Zebra (1946-) →
☐	Strizek, Stefanie →
☐	Cravero, Gian →
☐	Turolla, Luigi →

ATŠAUKTI **PATVIRTINTI**

UNIMARC ISBD

```
00925c00a22002773 450
001LIB:CTH2:80
002020001103738.0
010 $a0000000110305439
100 $a20200017ality50 ba8
101 $aeng
102 $aUS
106 $a0
109 $aLIB
120 $aaa
152 $aKT
200 157baBybaBy $0liteng $aKnight $bJudy Zebra
$f1946-
340 $bRanthes mokymo pateikėja $ag. 1946 03 16
400 155f $7baBybaBy $0liteng $aHampton $bJudith
Darlene
400 055d $7baBybaBy $0liteng $a72K
400 157baBybaBy $0liteng $aKnight $bJ. Z. $gJudy
Zebra
400 157baBybaBy $0liteng $aKnight $bJZ
400 157baBybaBy $0lititit $aHait $bOzei Zi
5401 $aUS $ra15401164
801 05aLT $bLIB $c202000017
810 $aC Authorities $b(Knight, J.Z. (Judy
Zebra); tikr.v.: Hampton, Judith Darlene; g.
1946 03 16)
810 $aRantha. Baltosji knyga, 2020, antr. lapo kt.
pusėje $b(72 Knight, JZK) p. 13(Olei Zi Hait)
```

Pav. 23. Autoritetinių įrašų paieškos rezultatų langas

Paieškos rezultatų langas padalintas į dvi dalis:

- kairiojoje dalyje pateikiami paieškos kriterijai;

- vidurinėje dalyje pateikiamas paieškos kriterijus atitinkantis surastų įrašų elementų sąrašas;
- dešiniojoje dalyje pateikiamas pažymėtos eilutės pilnas įrašas, t. y. rodomas pilnas autoritėtinės bazės įrašas UNIMARC formatu, pateikiant susijusias ar nevartotinas formas, pastabas ir pan. Pelės žymekliu spustelėjus ant nuorodą reiškiančios eilutės, bus parodytas susijęs įrašas, kurį taip pat galima pasirinkti.

2.2.3 Bibliografinių įrašų paieškos rezultatai

Bibliografinių įrašų paieškos lange įrašytus užklausos kriterijus atitikusiųjų dokumentų sąrašas pateikiamas vidurinėje dalyje, paspaudus ant įrašo eilutės dešinėje pusėje rodomi įrašo duomenys UNIMARC, ISBD formatais.

The screenshot shows the 'Bibliotekos katalogas' (Library Catalog) interface. On the left, there's a search sidebar with filters for 'Paieška' (Search), 'Frazės pradžia' (Phrase start), 'Autorius' (Author), 'Tema' (Topic), 'Bet koks žodis' (Any word), 'ISBN, ISSN, ISSN', 'Leidėjas' (Publisher), 'Serija' (Series), 'Įrašo identifikatorius' (Record identifier), 'Įrašo tipas - e/6' (Record type - e/6), 'Bibliografinis lygmuo - e/7' (Bibliographic level - e/7), and 'Hierarchinio lygmens kodas - e/8' (Hierarchical level code - e/8). The main area shows a list of search results under 'Bibliotekos katalogas'. The right sidebar displays the UNIMARC and ISBD data for the selected entry.

Pav. 24. Paieškos rezultatų sąrašas

Mygtukas "Rodyti daugiau" leidžia peržiūrėti dalimis išleistų dokumentų bendrosios dalies įrašus.

Kita spalva išskirtas įrašas sąrašė – tai bendrasis įrašas, rodantis, kad paieškos kriterijų atitiko tik dokumento dalys.

Kitu šriftu (*Italic*) rodomi įrašai sąrašė – tai analiziniai (straipsnių) įrašai.

Galimi veiksmai su pažymėtu įrašu:

Peržiūrėti naujame skirtuke - peržiūrėti pasirinkto sąrašė dokumento įrašą naujame skirtuke.

Redaguoti - keisti pasirinkto sąrašė dokumento bibliografinį įrašą. Priklausomai nuo pasirinkto (pagrindinio meniu punktas Darbuotojo parametrai - Parametrai) įrašo redagavimo šablono, atidaromas langas UNIMARC forma arba specialūs redagavimo langai.

Redaguoti naujame skirtuke - keisti pasirinkto sąrašė dokumento bibliografinį įrašą naujame skirtuke. Priklausomai nuo pasirinkto (pagrindinio meniu punktas *Parametrai*) įrašo redagavimo šablono, atidaromas langas UNIMARC forma arba specialūs redagavimo langai.

Rasti visus susietus - pateikti sąrašą bibliografinių įrašų, turinčių sąsajas su pasirinktuoju.

Pav. 25. Veiksmai su įrašu

Veiksmai su pasirinktais įrašais:

Formuoti apžvalgą - pažymėtiems bibliografiniams įrašams bus suformuota spaudos apžvalga.

Eksportuoti visus ISO formatu - visi kataloge esantys bibliografiniai įrašai bus eksportuojami ISO formatu.

Eksportuoti visus XML formatu - visi kataloge esantys bibliografiniai įrašai bus eksportuojami XML formatu.

Eksportuoti visus DOCX formatu - visi kataloge esantys bibliografiniai įrašai bus eksportuojami DOCX formatu.

Eksportuoti pasirinktus ISO formatu - pažymėti bibliografiniai įrašai bus eksportuojami ISO formatu.

Eksportuoti pasirinktus XML formatu - pažymėti bibliografiniai įrašai bus eksportuojami XML formatu.

Eksportuoti pasirinktus DOCX formatu - pažymėti bibliografiniai įrašai bus eksportuojami DOCX formatu.

Bibliotekos katalogas

IMPORTUOTI KURTI NAUJĄ

Formuoti apžvalgą

↑ Eksportuoti visus ISO formatu

↑ Eksportuoti visus XML formatu

↑ Eksportuoti visus DOCX formatu

↑ Eksportuoti pasirinktus ISO formatu

↑ Eksportuoti pasirinktus XML formatu

↑ Eksportuoti pasirinktus DOCX formatu

Pav. 26. Veiksmai su pasirinktais įrašais

2.2.4 Bibliografinių įrašų kopijavimas

BIBLIOTEKOS KATALOGAS JUNGTIŲ KATALOGAS NACIONALINĖ BIBLIOGRAFIJA

Kopijuoti įrašą

Pav. 27. Funkcionalumas "Kopijuoti įrašą"

Pasirinkus meniu punktą "Kopijuoti įrašą", pasirinktas įrašas bus kopijuojamas ir kuriamas naujas įrašas:

- Jeigu darbuotojas turi teisę "Naudoti UNIMARC redagavimo formą" bus atidarytas naujo įrašo UNIMARC forma kūrimo langas, o jame bus pateiktas nukopijuotas bibliografinis įrašas.

2.2.5 Bibliografinio įrašo sudarymas UNIMARC forma

Pasirinkus šį bibliografinių įrašų sudarymo ir redagavimo šabloną (menu - Darbuotojo parametrai → Parametrai → BĮ redagavimo šablonas → UNIMARC), darbuotojui darbo metu įrašas pateikiamas UNIMARC forma.

Darbuotojui, bibliografinių įrašų kūrimui ir redagavimui naudosiančiam pilną UNIMARC formą, administratorius privalo suteikti įgaliojimą į objekto Katalogavimo funkcijos teisę – "Naudoti UNIMARC formą".

2.2.5.1. Naujo įrašo kūrimas UNIMARC forma

Paspaudus Bibliotekos kataloge mygtuką "Kurti naują" atveriamas įrašo etiketės langas.

Bibliografinio įrašo duomenys				
Įrašo būklė (Etik. 5) * ☒ n / naujas įrašas ☐ o / ankščiau sudarytas aukštesnio lygmens įrašas ☐ p / ankščiau sudarytas nebaigtas leidinybio katalogavimo, t. y. CIP įrašas	Įrašo tipas (Etik. 6) * ☐ a / tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius ☐ b / tekstinė kalbinė medžiaga, rankraščiai ☐ c / muzikos partitūros, išskyrus rankraščius ☐ d / muzikos partitūros, rankraščiai ☐ e / kartografinė medžiaga, išskyrus rankraščius ☐ f / kartografinė medžiaga, rankraščiai ☐ g / projekcinė ir vaizdo medžiaga (filmai, diafilmai, skaidrės, vaizdo įrašai) ☐ h / garso įrašai, ne muzikos atlikimas ☐ i / garso įrašai, muzikos atlikimas ☐ k / dvimatis grafika (paveikslai, piešiniai ir t. t.) ☐ l / elektroniniai išteklių ☐ m / multimedia ☐ r / trimatisčiai dirbtiniai objektai ir realios	Bibliografinis lygmuo (Etik. 7) * ☐ a / analizinis (sudedamoji dalis) ☐ c / rinkinys ☐ i / integruojamasis išteklius (naujinamieji pakaitiniai lapai, duomenų bazės ir nauginamos žiniatinklio svetainės) ☐ m / monografija ☐ s / serialinis išteklius	Hierarchinio lygmens kodas (Etik. 8) * ☐ / Hierarchinis ryšys neapibrėžtas ☐ 0 / Hierarchinio ryšio nėra ☐ 1 / Aukščiausiojo lygmens įrašas ☐ 2 / Įrašas, priklausantis aukščiausiam lygmeniui (visi žemesni lygmenys)	Kodavimo lygmuo (Etik. 17) * ☐ / išsamus lygmuo ☐ 1 / polygmienis 1. Kataloguojamas išteklius nenauginetas įrašo kūrimo metu prieš jį įtraukiant į kompiuterinę duomenų bazę ☐ 2 / polygmienis 2. Įrašas yra leidinybio katalogavimo (t. y. CIP) ☒ 3 / polygmienis 3. Išteklius nevisiškai sukatologuotas ☐ 4 / polygmienis 4. Įrašas be dalykinės analizės ☐ 5 / polygmienis 5. Įrašas nebaigtas, iš kortelės ☐ 6 / polygmienis 6. Trumpas išteklių aprašas ☐ 7 / polygmienis 7. Įrašas kopijuotas iš LNB elektroninio katalogo

Pav. 28. *Jrašo etiketės langas*

Etiketės užpildymo langas sudarytas iš stulpelių, kuriuose pateikiamos visos galimos konkrečios etiketės pozicijos reikšmės. Kiekviename stulpelyje pasirenkama tik viena reikšmė. Užpildžius etiketės langą, spaudžiamas lango apačioje esantis vykdymo mygtukas "Tęsti". Jeigu pasirinkta etiketės 6, 7, 8 pozicijų reikšmių kombinacija neatitinka žinių bazės reikalavimų, parodomas pranešimas, jog pasirinktas modelis nerastas.

Bibliografinio įrašo kūrimo lange pateikiama užpildyti būtinų ir dažniausiai naudojamų laukų ir polaukių kombinacija, kuri priklauso nuo anksčiau užpildytų etiketės reikšmių ir atitinka žinių bazės modelį.

Bibliografinio įrašo duomenys

Įrašo eilutė / eilutės

namo22

3

450

<>

V

D

A

R

K

P

0

1

2

3

4

5

6

7

8

9

:

Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Tarptautinis standartinis knygos numeris (ISBN) / Numeris (ISBN)	:
010					
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Bendrai tvarkomi duomenys / Bendrai tvarkomi duomenys	<> :
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a 20210625#####is#50 ##	
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Išteklaus kalba / Teksto, garso takelio ir t.t. kalba / 0: Kalbos kodas *	:
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Išleidimo arba pagaminimo šalis / Išleidimo šalis / 0: Šalis	:
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Koduotų duomenų laukas: tekstinė kabine medžiaga, monografija / Monografinio koduoti duomenys	<> :
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a #####	
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Koduotų duomenų laukas: išteklaus forma / Išteklaus forma: koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas / 0: Koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas *	:
Laikas	Ind1	Ind2	:	Polaukis a Koduotų duomenų laukas: turinio forma / ISBN turinio formos kodas	<> :
Laikas	Ind1	Ind2 *	:	Polaukis a ##	
			:	Polaukis b ISBN turinio patikrinimo kodas	<> :
			:	Polaukis b #####	
			:	Polaukis A Laikų ryšio duomenys	<> :
			:	Polaukis A ###	

000

100

200

300

400

500

600

700

800

900

ATŠAUKTI

IŠSAUGOTI

Pav. 29. Bibliografinio jrašo kūrmo langas

2.2.5.2. Jrašo etiketė

Meniu punktas skirtas bibliografinio įrašo etiketės reikšmių pakeitimui.

Pav. 30. Įrašo etiketė

Atveriamas etiketės pozicijų (5, 6, 7, 8, 17, 18) sąrašas, o jame pasirinkus keistiną – pateikiamos galimos šios pozicijos reikšmės. Pasirinktąją sąrašė reikšmę pakeičiama bibliografinio įrašo etiketė. Jeigu pasirinktoji reikšmė neatitinka žinių bazės reikalavimų, apie tai informuoja atsiradęs pranešimas, o keičiama etiketės reikšmė lieka nepakitusi.

2.2.5.3. Vardai. Dalykai. Antraštės

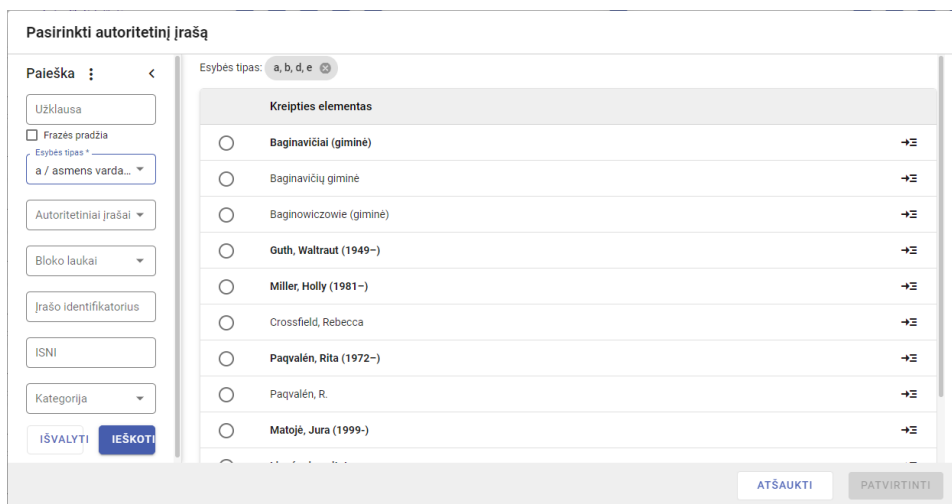
Šie meniu punktai pasirenkami, kai norima bibliografinį įrašą susieti su vardu, antraščių ar dalykų bazėmis.

Pav. 31. Vardai. Dalykai. Antraštės

Atidaromas paieškos vardu, antraščių ir dalykų bazėse langas. Šiame lange atlikus paiešką, pasirinktasis įrašas įkeliamas į lauką, kurį reikia nurodyti pateiktame galimų laukų sąrašė.

Vardai

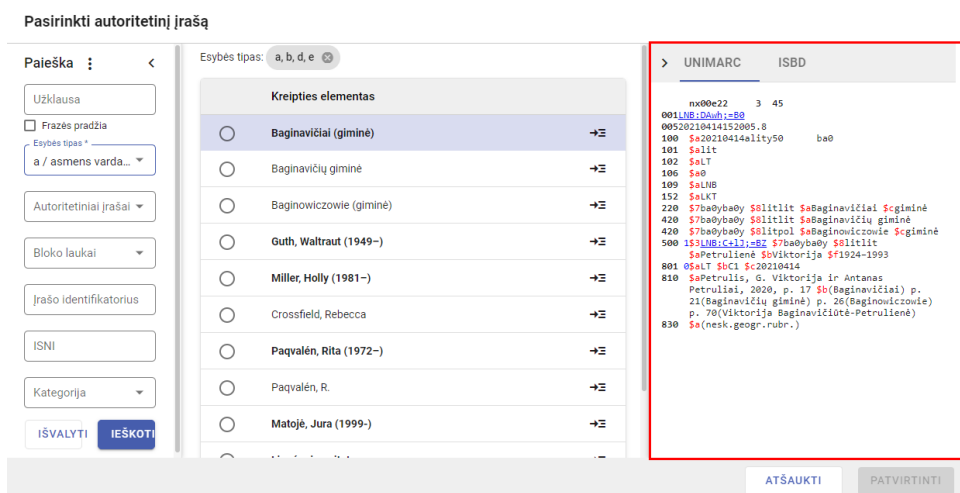
Pasirinkus meniu punktą "V" (Pasirinkti vardą iš autoritetinių įrašų bazės), atveriamas autoritetinių įrašų paieškos langas.

Pav. 32. Autoritetinių įrašų paieškos langas (V)

Atsidariusiame lange autoritetinių įrašų paiešką galima atlikti pagal šiuos paieškos kriterijus: Užklausa, Esybės tipas, Autoritetiniai įrašai, Bloko laukai, Įrašo identifikatorius, ISNI, Kategorija.

Paspaudus ant įrašo eilutės, kairėje pusėje atsidaro autoritetinio įrašo peržiūros forma UNIMARC formatu.

Pav. 33. Autoritetinio įrašo peržiūra UNIMARC forma

Atlikus paiešką ir pasirinkus autoritetinį įrašą pasirinktas įrašas įkeliamas į lauką, kurį reikia nurodyti pateiktame galimų laukų sąrašė. Pasirinkus lauką, atidaromas Santykio pasirinkimo langas, kuriame galima pasirinkti santykio kodo reikšmę.

Dalykai

Pasirinkus meniu punktą "D" (Pasirinkti rubriką iš autoritetinių įrašų bazės), atveriamas autoritetinių įrašų paieškos langas.

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška : <

Užklausa

☐ Frazės pradžia

Esybės tipas *

a / asmens varda...

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

LNB / Pagrindinis...

ĮŠVALYTI IEŠKOTI

Esybės tipas: a, b, e, p, n, j, c, l, d, k Kategorija: LNB

Kreipties elementas	
☐	Berlin-Museum. Theater
☐	Zamek Królewski na Wawelu, Krokuva, Lenkija
☐	Karališkoji Vavelio pilis, Krokuva, Lenkija
☐	Vavelio karališkieji rūmai, Krokuva, Lenkija
☐	Vavelio karališkoji pilis, Krokuva, Lenkija
☐	Zamek Królewski na Wawelu (Kraków, Poland)
☐	Preisler (giminė)
☐	Preissler (giminė)
☐	Preisler family

ATŠAUKTI PATVIRTINTI

Pav. 34. Autoritetinių įrašų paieškos langas (D)

Atsidariusiame lange autoritetinių įrašų paiešką galima atlikti pagal šiuos paieškos kriterijus: Užklausa, Esybės tipas, Autoritetiniai įrašai, Bloko laukai, Įrašo identifikatorius, ISNI, Kategorija. Paspaudus ant įrašo eilutės, kairėje pusėje atsidaro autoritetinio įrašo peržiūros forma UNIMARC formatu.

Pasirinkus autoritetinį įrašą ir paspaudus "Patvirtinti", parodomas pranešimas "Ar prijungti rubrikėles?". Paspaudus "Atšaukti", pasirinktas autoritetinis įrašas įkeliamas į atitinkamą įrašo lauką, paspaudus "Patvirtinti" atidaromas autoritetinių įrašų paieškos langas rubrikėlės paieškai.

Antraštės

Pasirinkus meniu punktą "A" (Pasirinkti antraštę iš autoritetinių įrašų bazės), atveriamas autoritetinių įrašų paieškos langas.

Pasirinkti autoritetinį įrašą

Paieška : <

Užklausa

☐ Frazės pradžia

Esybės tipas *

n / antraštė (kūr...)

Autoritetiniai įrašai

Bloko laukai

Įrašo identifikatorius

ISNI

Kategorija

ĮŠVALYTI IEŠKOTI

Esybės tipas: n, o, p, r

Kreipties elementas	
☐	Sepety, Ruta (1967-). Between shades of gray. Romanas. Anglų kalba (2011)
☐	Sepety, Ruta (1967-). Ce qu'il n'ont pas pu nous prendre
☐	Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė. Lietuvių liaudies pasaka (Lietuva;)
☐	Devyni broliai ir Elenytė
☐	Grožio ir blogio biblioteka. Romanas. Lietuvių kalba (Lietuva; 2020)
☐	Paskenduolė. Apysaka. Lietuvių kalba (Lietuva; 1913)
☐	Horses. Žinynas (2000)
☐	The horses
☐	Miller, Holly (1981-). Sight of you. romanas. tekstas. vertimas į lietuvių k.

ATŠAUKTI PATVIRTINTI

Pav. 35. Autoritetinių įrašų paieškos langas (A)

Atsidariusiame lange autoritetinių įrašų paiešką galima atlikti pagal šiuos paieškos kriterijus: Užklausa, Esybės tipas, Autoritetiniai įrašai, Bloko laukai, Įrašo identifikatorius, ISNI, Kategorija. Paspaudus ant įrašo eilutės, kairėje pusėje atsidaro autoritetinio įrašo peržiūros forma UNIMARC formatu.

Atlikus paiešką ir pasirinkus autoritetinį įrašą pasirinktas įrašas įkeliamas į atitinkamą įrašo lauką.

2.2.5.4. Reikšminiai žodžiai

Šis meniu punktas pasirenkamas, kai norima bibliografinį įrašą papildyti reikšminiais žodžiais.

Pav. 36. Reikšminiai žodžiai

Pasirinkus meniu punktą "Reikšminiai žodžiai" atidaromas reikšminių žodžių paieškos langas. Surasti reikšminį žodį sąraše galima paieškos laukelyje "Žodis" įrašius ieškomo žodžio pradžią. Taip pat, reikšminio žodžio paiešką galima atlikti pagal žodžio sukūrimo datą.

Pažymėtas sąlygos laukelis "Teksto pradžia" nurodo, kad bus ieškoma nuo lauko pradžios.

Atlikus paiešką, varnele pažymime pasirinktus reikšminius žodžius ir spaudžiame mygtuką "Priskirti", tuomet, "Patvirtinti". Jei norime pašalinti reikšminį žodį ir pasirinkimų sąrašo, spaudžiamas mygtukas "Pašalinti".

Pav. 37. Reikšminių žodžių pasirinkimas

2.2.5.5. Katalogo dalys

Šis meniu punktas skirtas, kai norima bibliografiniui įrašui priskirti ar pakeisti katalogo dalį(-is). Atsidariusią katalogo dalių formą galima suskleisti paspaudus mygtuką "Suskleisti".

Pav. 38. Katalogo dalys

2.2.5.6. Sieti su numeriu

Kuriant analizinius bibliografinius įrašus, juos susieti galima pasirinkus "Sieti su numeriu".

Pav. 39. Sieti su numeriu

Pasirinkus "Sieti su numeriu" atveriamas bibliografinių įrašų langas, kuriame:

1. Atlikus paiešką, sąrašė išsirenkamas įrašas, su kuriuo norima susieti kuriamąjį bibliografinį įrašą (Paspaudus ant įrašo eilutės, įrašą galima peržiūrėti UNIMARC ir ISBD formatu);
2. Pasirenkamas meniu punktas "Patvirtinti" (atsidariusiuose galimų įterpti laukų sąrašė ir galimų 4-ojo bloko laukų sąrašė pasirenkamas meniu punktas Patvirtinti);
3. Atveriamas numerio pasirinkimo langas "Pasirinkite numerį";
4. Pasirinkus metus ir numerį, spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti";
5. Atveriamas langas "Įterptinio lauko duomenys", kuriame galima koreguoti įterptinio lauko 200 polaukio šv duomenis;
6. Pasirinkus "Patvirtinti" į kuriamą bibliografinį įrašą bus įterptas 463 laukas, o į šio lauko pirmąjį \$1 kontrolinį polaukį - šaltinio informacija, antrąjį \$1 kontrolinį polaukį - sieties duomenys.

Pav. 40. Sieties duomenys

Pakeisti šaltinio duomenis (pasirinkti kitą šaltinį) galima paspaudus mygtuką "Redaguoti įterptinio lauko polaukius" ir pasirinkus "Redaguoti sąsają", bus atveriamas bibliografinių įrašų paieškos langas.

Susieti su kitu numeriu galima paspaudus "Sieti su numeriu". Atveriamas prieš tai pasirinkto bibliografinio įrašo numerio pasirinkimo langas.

Koreguoti įterptinio, 200 lauko \$v polaukio, informaciją galima paspaudus "Redaguoti įterptinio lauko polaukius".

2.2.5.7. Įrašo peržiūros formos

Pasirinkus šį meniu punktą kuriamą įrašą galima peržiūrėti UNIMARC arba ISBD forma.

Pav. 41. Įrašo peržiūros formos

Paspaudus dar kartą ant "P" (Įrašo peržiūros formos) įrašo duomenys peržiūroje bus atnaujinami. Atsidariusią įrašo peržiūros formą galima suskleisti paspaudus mygtuką "Suskleisti".

2.2.5.8. Įterpti bloko lauką

Šie meniu punktai pasirenkami, kai norima įterpti pasirinkto laukų bloko lauką(-us).

Bibliografinis įrašo duomenys

Įrašo titulas / antraštė

cam0 22 3 450

V

D

A

R

K

P

0123456789

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

010

:

a

Tarptautinis standartinis knygos numeris (ISBN) / Numeris (ISBN)

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

100

:

a

Bendri tvarkomi duomenys / Bendri tvarkomi duomenys

20210625#####it#50 ##

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

101

int1 *

:

a

Išteklaus kalba / Teksto, garso takelio ir t.t. kalba / 0: Kalbos kodas *

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

102

:

a

Išleidimo arba pagaminimo šalis / Išleidimo šalis / 0: Šalis

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

105

:

a

Koduotų duomenų laukas: tekstinė kalbina medžiaga, monografinė / Monografinis koduoti duomenys

#####

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

106

:

a

Koduotų duomenų laukas: išteklaus forma / Išteklaus forma: koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas / 0: Koduoti duomenys

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

101

int2 *

:

a

Koduotų duomenų laukas: turinio forma / ISBN turinio formos kodas

##

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

b

ISBN turinio patikslinimo kodas

#####

Leidikas

int1

int2

:

:

Požiūris

:

101

int2 *

:

a

Leidų tylio duomenys

###

000

100

200

300

400

500

600

700

800

900

ATSAUKTI

IŠSAUGOTI

Pav. 42. Įterpti bloko lauką

Pasirinkus šią įterpimo funkciją, atveriamas pasirinkto bloko laukų pasirinkimo langas, o jame pasirinktas laukas su galimais polaukiais įterpiamas į bibliografinį įrašą. Lauką pateiktame sąraše greičiau galima surasti naudojant laukelius "Paieška pagal lauko žymą" arba "Paieška pagal pavadinimą".

2.2.5.9. Veiksmi su jrašu

Meniu punktas "Veiksmai" suteikia galimybę atlikti veiksmus su bibliografiniu įrašu:

Įterpti lauką. Pasirinkus šią įterpimo funkciją, atveriamas visų galimų laukų pasirinkimo langas, o jame pasirinkus reikalingą įrašą (spustelėjus pelės klavišą) pasirinktas laukas su galimais polaukais įterpiamas į bibliografinį įrašą. Įterpiamas laukas patalpinamas lauko numerio didėjimo tvarka (nepriklausomai nuo to, kuriame lauke buvo užfiksuotas žymeklis).

Lauką pateiktame sąrašė greičiau galima surasti naudojant laukelius "Paieška pagal lauko žymą" arba "Paieška pagal pavadinimą".

Suspausti. Meniu punktas skirtas panaikinti neužpildytus laukus ir polaukius, jeigu tai neprieštarauja žinių bazės keliamiems reikalavimams.

Sukurti dažnai naudojamas. Šis meniu punktas naudojamas, kai reikia sukurti kuriamame bibliografiniame įrašą dažnai naudojamus laukus pagal žinių bazės nustatymus. Dažniausiai šis funkcionalumas naudojamas po pasirinkimo "Suspausti" arba laukų ištrynimo įrašė.

Patikrinti įrašą. Meniu punktas skirtas patikrinti įrašą. Jei patikrinus įrašą rasta klaidų, pateikiamas išsamus klaidų sąrašas. Bibliografinį įrašą galima išsaugoti tik tuomet, kai įrašas neturi klaidų.

Perjungti spec. formą. Šis meniu punktas naudojamas tuomet, kai įrašo kūrimą UNIMARC forma norima perjungti į spec. formą. Jei UNIMARC formoje ir spec. formoje sutampa galimi laukai ir polaukiai įrašas perjungiamas į spec. formą.

Bibliografinio įrašo duomenys įrašo etiketė / etiseta cam022 3 450 <> V D A R K P 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Laukas	Ind1	Ind2	Problema	Reikšmė
010			a	Tarptautinis standartinis knygos numeris (ISBN) / Numeris (ISBN)
100			a	Bendrai tvarkomi duomenys / Bendrai tvarkomi duomenys 20210625#####50 ##
101	Ind1 *		a	Ištekliaus kalba / Teksto, garso takelio ir t.t. kalba / 0: Kalbos kodas *
102			a	Išleidimo arba pagaminimo šalis / Išleidimo šalis / 0: Šalis
105			a	Koduotų duomenų laukas: tekstinė kalbina medžiaga, monografija / Monografijos koduoti duomenys #####
106			a	Koduotų duomenų laukas: ištekliaus forma / Ištekliaus forma: koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas / 0: Koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas *
181	Ind1 *	Ind2 *	a	Koduotų duomenų laukas: turinio forma / ISBD turinio formos kodas ##
			b	ISBD turinio patikrinimo kodas #####
			f	Laukų ryšio duomenys ###

000 100 200 300 400 500 600 700 800 900 ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 43. Veiksmai su įrašu

2.2.5.10. Lauko lygio veiksmai

Laukų lygio redagavimo veiksmus galima atlikti pasirinkus mygtuką "Lauko lygio veiksmai".

Bibliografinio įrašo duomenys įrašo etiketė / etiseta nam022 3 450 <> V D A R K P 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Laukas	Ind1	Ind2	Problema	Reikšmė
010			a	Tarptautinis standartinis knygos numeris (ISBN) / Numeris (ISBN)
100			a	Bendrai tvarkomi duomenys / Bendrai tvarkomi duomenys 20210705#####50 ##
101	Ind1 *		a	Ištekliaus kalba / Teksto, garso takelio ir t.t. kalba / 0: Kalbos kodas *
102			a	Išleidimo arba pagaminimo šalis / Išleidimo šalis / 0: Šalis
105			a	Koduotų duomenų laukas: tekstinė kalbina medžiaga, monografija / Monografijos koduoti duomenys #####
106			a	Koduotų duomenų laukas: ištekliaus forma / Ištekliaus forma: koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas / 0: Koduoti duomenys: medžiagos apibūdinimas *
181	Ind1 *	Ind2 *	a	Koduotų duomenų laukas: turinio forma / ISBD turinio formos kodas ##
			b	ISBD turinio patikrinimo kodas #####
			f	Laukų ryšio duomenys ###

000 100 200 300 400 500 600 700 800 900 ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 44. Mygtukas "Lauko lygio veiksmai"

Pasirinkus "Lauko lygio veiksmai", galima atlikti šiuos veiksmus su lauku: Pašalinti lauką, Įterpti polaukį, Pakartoti lauką, Kopijuoti, Įterpti, Kopijuoti bloką į atmintį, Įterpti bloką iš atminties, Suspausti, Aukštyt, Žemyn.

Pašalinti lauką. Pasirinkus pašalinimo funkciją pateikiamas klausimas, "Ar tikrai pašalinti lauką?". Jeigu laukas žinių bazėje apibrėžtas kaip privalomas, pasirinkimas "Pašalinti lauką" yra neaktyvus.

Įterpti polaukį. Pasirinkus šią įterpimo funkciją atveriamas galimų polaukių pasirinkimo langas, o jame pažymėjus reikalingą įrašą pasirinktas polaukis įterpiamas į bibliografinį įrašą.

Pakartoti lauką. Pasirinkus šią funkciją bus įterptas naujas, neužpildytas laukas, su visais polaukais, kurie buvo pažymėta lauke.

Kopijuoti. Pasirinkus šį meniu punktą, pažymėtas laukas (ir visi jo polaukiai), kopijuojamas į laikinąją atmintį.

Įterpti. Anksčiau aprašytame punkte pažymėtasis laukas įterpiamas į bibliografinį įrašą. Taip galima kopijuoti užpildytus laukus iš kitų bibliografinių įrašų.

Kopijuoti bloką į atmintį. Pasirinkus šį meniu punktą, visi pasirinkto bloko laukai (ir visi jų polaukiai), kopijuojami į laikinąją atmintį.

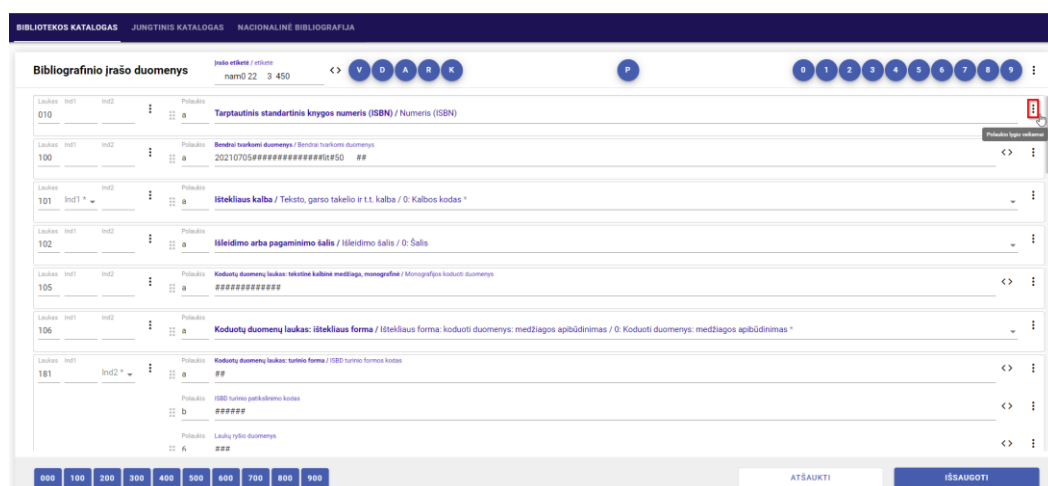
Įterpti bloką iš atminties. Anksčiau aprašytame punkte pažymėto bloko laikai įterpiami į bibliografinį įrašą. Taip galima kopijuoti pasirinkto bloko laukus iš kitų bibliografinių įrašų.

Suspausti. Šis pasirinkimas panaikina pasirinkto lauko neužpildytus polaukius (jei jie nėra privalomi).

Aukštyn, Žemyn. Šie meniu punktai skirti pakeisti lauko vietą kitų laukų atžvilgiu. To reikia, kai iškyla būtinybė pasikartojančius laukus bibliografiniame įrašė sukeisti vietomis atsižvelgiant į jų svarbą.

2.2.5.11. Polaukio lygio veiksmai:

Polaukių lygio redagavimo veiksmus galima atlikti pasirinkus mygtuką "Polaukio lygio veiksmai".

Pav. 45. Mygtukas "Polaukio lygio veiksmai"

Pasirinkus "Polaukio lygio veiksmai", galima atlikti šiuos veiksmus su polaukiu: Įterpti polaukį prieš, Įterpti polaukį po, Pakartoti polaukį, Pašalinti polaukį.

Įterpti polaukį prieš. Pasirinkus šią įterpimo funkciją atveriamas galimų polaukių pasirinkimo langas, o jame pasirinkus reikalingą įrašą pasirinktas polaukis įterpiamas į bibliografinį įrašą prieš polaukį, kuris buvo pažymėtas.

Įterpti polaukį po. Pasirinkus šią įterpimo funkciją atveriamas galimų polaukių pasirinkimo langas, o jame pasirinkus reikalingą įrašą pasirinktas polaukis įterpiamas į bibliografinį įrašą po polaukiu, kuris buvo pažymėtas.

Pakartoti polaukį. Pasirinkus šią funkciją bus įterptas naujas, neužpildytas polaukis.

Pašalinti polaukį. Pasirinkus pašalinimo funkciją pateikiamas klausimas, "Ar tikrai pašalinti polaukį?". Jeigu polaukis žinių bazėje apibrėžtas kaip privalomas, pasirinkimas "Pašalinti polaukį" yra neaktyvus.

2.2.5.12. Bibliografinių įrašų sąsaja

Kataloge esantys bibliografiniai įrašai gali būti susieti vienas su kitu, jeigu siejasi patys dokumentai (pvz. tomas ir serija, serija ir serijėlė, vertimas ir originalas ar pan.).

Bibliografiniame įrašė UNIMARC formatu tam yra skirti 4-ojo bloko laukai.

Įterptinių laukų sąrašė pasirinkus 4-ojo bloko lauką atveriamas galimų įterpti laukų pasirinkimo langas:

- Pasirinkus įterpiamam 001 lauką (įrašo identifikatorius) atveriamas paieškos langas, kuriame:
  1. Atlikus paiešką, sąrašė išsirenkamas įrašas, su kuriuo norima susieti kuriamąjį bibliografinį įrašą (Paspaudus ant įrašo eilutės, įrašą galima peržiūrėti UNIMARC ir ISBD formatu);
  2. Pasirenkamas meniu mygtukas "Patvirtinti" (atsidariusiuose galimų įterpti laukų sąrašė ir galimų 4-ojo bloko laukų sąrašė pasirenkamas meniu punktas Patvirtinti);
  3. Į kuriamą bibliografinį įrašą bus įterptas anksčiau pasirinktas 4-ojo bloko laukas, o į šio lauko 1 polaukį įkelta įrašo identifikatoriaus reikšmė.

Keisti sąsają galima pasirinkus meniu punktą "Redaguoti įterptinio lauko polaukius", tuomet, "Redaguoti sąsają".

Įterpiant kitus galimus laukus į pasirinktą 4-ojo bloko lauką, reikia atlikti šiuos veiksmus:

- Paspaudus "Lauko lygio veiksmas" (arba "Polaukio lygio veiksmas"), pasirinkti "Įterpti polaukį" (arba "Įterpti polaukį po");
- Pasirinkus įterpiamam \$1 lauką (Sieties duomenys) atveriamas galimų įterpti laukų sąrašas;
- Pasirinkus lauką, atveriami įterptinio lauko duomenys;
- Užpildžius polaukius pasirenkamas meniu mygtukas "Patvirtinti".

Užpildžius reikiamus kuriamo analizinio įrašo laukus, įrašas išsaugomas. Išsaugojus įrašą parodomas pranešimas-klausimas "Ar kurti kitą to paties numerio įrašą?". Jeigu spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti", paliekamos užpildytos lango kortelės "Etiketė", "Ryšys". Atsakius į klausimą "Atšaukti" – naujo įrašo kūrimo langas uždaromas.

2.2.5.13. Koduotų laukų pildymas

Jei koduotas laukas, turi tik vieną koduotą polaukį su viena koduotą poziciją, tai paspaudus ant polaukio eilutės, arba paspaudus gale eilutės esantį išskleidimo mygtuką, yra pateikiamos koduoto polaukio reikšmės. Pasirinkus koduotą reikšmę ir paspaudus ant jos, ji įkeliamą į pildomą polaukį. Koduotos reikšmės pateikiamos pagal kodo pavadinimą ir surikiuotos abėcėlės tvarka. Koduotų reikšmių paiešką galima atlikti paspaudus ant koduoto polaukio ir rašant kodo pavadinimą. Sistema pažymi reikšmę, kuri atitinka rašomą tekstą.

Pav. 46. Koduoto polaukio pildymas

Jei koduotas laukas turi koduotą polaukį, kuriame koduotos kelios pozicijos, tai paspaudus "Redaguoti koduotas reikšmes", jos bus atidaromos dešinėje pusėje.

Pav. 47. Koduoto lauko pildymas, kai kelios koduotos reikšmės

Paspaudus ant kodo eilutės, arba eilutės gale esantį išskleidimo mygtuką, yra pateikiamos koduotos pozicijos reikšmės. Užpildžius koduotas reikšmes, spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti".

2.2.6 Bibliografinio įrašo sudarymas, naudojant specialiuosius langus

Bibliografinio įrašo kūrimui ar redagavimui gali būti naudojami specialūs langai, jeigu darbuotojas pasirinkęs redagavimo šabloną "Specialus" (pagrindinio meniu punktas Darbuotojo parametrai -> Parametrai, sąlygos lauke BĮ redagavimo šablonas).

Redaguoti bibliografinį įrašą pagal šį šabloną gali tik darbuotojai, turintys atitinkamas teises (naudoti bibliografinių įrašų redagavimo langus), kurias suteikia administratorius.

Pav. 48. Specialiųjų langų forma

Naudojant šį bibliografinio įrašo sudarymo ir redagavimo šabloną, darbuotojas, kurdamas ar redaguodamas įrašą, naudoja specialius redagavimo langus, kuriuose užpildo pateiktus įvesties laukus.

Pastabos:

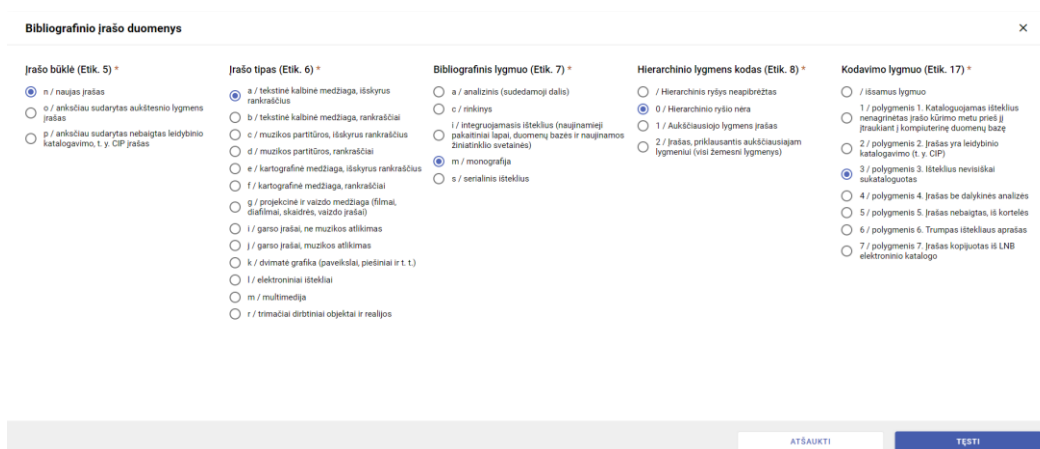
Darbuotojas, neturintis teisės "Naudoti UNIMARC formą" (t. y. įrašus kuriantis tik naudodamas specialiuosius langus), negalės redaguoti bibliografinio įrašo, jeigu jo naudojamuose languose (tokio tipo įrašams) negalima pilnai pavaizduoti visos esančios įrašo informacijos. Pavyzdžiui, jeigu darbuotojas A nori redaguoti tokį įrašą, kurį darbuotojas B papildė laukais ar polaukais, o jų nėra darbuotojo A naudojamame lange (languose), šio įrašo darbuotojas A negalės redaguoti ir jam bus pateiktas atitinkamas pranešimas.

Darbuotojas, turintis teisę "naudoti UNIMARC formą" tokį įrašą galės redaguoti.

2.2.6.1. Naujo įrašo kūrimas specialiaisiais langais

Kurti naują įrašą gali tik tas darbuotojas, kuriam suteikta teisė "Sukurti bibliografinį įrašą".

Pasirinkus "Kurti naują", atveriamas naujo įrašo kūrimo langas:

Pav. 49. Naujo įrašo kūrimo forma

Pirmiausia pasirenkami bibliografinio įrašo duomenys. Visos reikšmės pasirenkamos iš galimų reikšmių sąrašo. Užpildžius bibliografinio įrašo duomenis, spaudžiamas mygtukas "Tęsti".

Jeigu etiketės laukuose "Įrašo tipas", "Bibliografinis lygmuo", "Hierarchinio lygmens kodas" (tai atitinka 6,7,8 etiketės pozicijas) pasirinktų reikšmių kombinacija neatitinka žinių bazės reikalavimų, parodomas pranešimas "Modelis nerastas".

Užpildžius etiketės reikšmes (jei jų kombinacija atitinka žinių bazės modelį) ir nuspaudus mygtuką "Tęsti", tęsiamas bibliografinio įrašo kūrimas, t. y. priklausomai nuo pasirinktų etiketės pozicijų "Įrašo tipas" ir "Bibliografinis lygmuo" reikšmių, lange pateikiamos kitos kortelės. Jų skaičius, priklauso nuo to, kokius bibliografinio įrašo kūrimo (redagavimo) langus gali naudoti konkretus darbuotojas. Šiuos langus kuria bei konkretiems darbuotojams suteikia teises juos naudoti - administratorius.

Jeigu darbuotojas neturi teisės naudoti pasirinkto tipo įrašo kūrimo lango (atitinkančio kuriamojo bibliografinio įrašo 6 ir 7 etiketės pozicijų kombinaciją), apie tai informuos pranešimas.

Bibliografinio įrašo kūrimo lange, nuosekliai pasirenkat lango korteles, užpildomi įvesties laukai.

2.2.6.2. Įrašo redagavimas specialiaisiais langais

Bibliografinių įrašų paieškos rezultatų sąrašė pažymėjus reikiamą įrašą ir pasirinkus "Redaguoti" (Veiksmai → Redaguoti arba Redaguoti naujame skirtuke), atveriamas bibliografinio įrašo redagavimo langas.

Pav. 50. Spec. lango redagavimo forma

Šio lango pagrindinėje dalyje pateikiami bibliografinio įrašo laukai, kuriuose informacija gali būti pakeista arba papildyta, užpildant tuščius laukus.

Dešinėje lango dalyje redaguojamas įrašas rodomas UNIMARC formatu arba ISBD formatu. . Keisti bibliografinio įrašo peržiūros formas galima pasirinkus "P" (Įrašo peržiūros formos) ir pažymėjus UNIMARC arba ISBD.

Bibliografinio įrašo redagavimo metu visi elementai gali būti pateikti keliose redagavimo lango kortelėse.

Lango kortelė – tai bibliografinio įrašo kūrimo (redagavimo) langas, kurį suformuoja, bei suteikia teises darbuotojui jį naudoti administratorius. Todėl iškilus lango naudojimo nesklaidumams reikia kreiptis į administratorių.

Užpildžius reikiamus kuriamo analizinio įrašo laukus, įrašas išsaugomas. Išsaugojus įrašą parodomas pranešimas-klausimas "Ar kurti kitą to paties numerio įrašą?". Jeigu spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti", paliekamos užpildytos lango kortelės "Etiketė", "Ryšys". Atsakius į klausimą "Atšaukti" – naujo įrašo kūrimo langas uždaromas.

Pastaba: Darbuotojas, turintis teisę "Naudoti UNIMARC redagavimo formą", nuspaudęs mygtuką "Veiksmai" → "Perjungti į UNIMARC formą", galės tęsti bibliografinio įrašo kūrimą UNIMARC lange.

PASTABOS:

Darbuotojas neturės teisės redaguoti bibliografinio įrašo, jeigu jo naudojamuose languose (tokio tipo įrašams) negalima pilnai pavaizduoti visos esančios įrašo informacijos. Pavyzdžiui, jeigu darbuotojas A nori redaguoti tokį įrašą, kurį darbuotojas B papildė laukais ar polaukiais, o jų nėra darbuotojo A naudojamame lange (languose), šio įrašo darbuotojas A negalės redaguoti ir jam bus pateiktas atitinkamas pranešimas. Tačiau jeigu darbuotojas turės teisę bibliografinį įrašą redaguoti UNIMARC formatu, toks įrašas bus parodomas UNIMARC redagavimo lange.

Nuspaudus lango mygtuką "Išsaugoti", įrašas bus išsaugomas, jeigu lange buvo užpildyti visi laukai, žinių bazėje atitinkantys laukus ir polaukius, apibrėžtus kaip būtinus. Atitinkamas pranešimas informuos apie tai, ar įrašas buvo išsaugotas ar ne.

Bibliografinio įrašo redagavimo lange galima pereiti nuo vienos lango kortelės prie kitos spustelėjus pelės žymeklį ant kortelės pavadinimo. Vienu metu išsaugomi visi pakeitimai padaryti kortelėse.

Redagavimo lange pakeitus "Įrašo etiketę" reikšmės, priklausomai nuo naujai pasirinktų etiketės reikšmių kombinacijos, lango kortelės bus pakeistos kitomis, atitinkančiomis pasirinktą bibliografinio įrašo tipą.

2.2.6.3. Bibliografinių įrašų sąsaja

Kataloge esantys bibliografiniai įrašai gali būti susieti vienas su kitu, jeigu siejasi patys dokumentai (pvz. tomas ir serija, serija ir serijėlė, vertimas ir originalas ar pan.).

Pav. 51. Bibliografinių įrašų sąsaja spec. language

Jeigu kuriamas bibliografinis įrašas, kuris pagal anksčiau užpildytas etiketės reikšmes privalo būti susietas su kitais bibliografiniais įrašais, kūrimo (redagavimo) lange atsiranda lango kortelė "Ryšys".

Paspaudus mygtuką "Šaltinis", bus atveriamas bibliografinių įrašų paieškos langas. Atlikus paiešką, sąrašė išsirenkamas įrašas, su kuriuo norima susieti kuriamąjį bibliografinį įrašą ir spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti".

Sąsaja su numeriu galima atlikti paspaudus mygtuką "Numeris". Atveriamas numerio pasirinkimo langas, pasirinkus metus ir numerį, spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti".

Laukelyje "Šaltinio dalis" galima keisti informaciją.

Pakeisti sąsają galima susiejant įrašą su kitu bibliografiniu įrašu.

Negalima daryti sąsajos su redaguojamu įrašu, t. y. daryti nuorodos į "save patį".

2.2.6.4. Bibliografinių įrašų sąsaja su vardų, antraščių ir dalykų įrašais

Lanko kortelės "Vardai", "Dalykai", "Antraštės" darbuotojui pateikiami tik tada, kai jam suteikta teisė keisti 5, 6, 7 blokų laukus. (Tokios teisės suteikia sistemos administratorius).

Dešinėje lango dalyje kuriamą įrašą galima pamatyti UNIMARC formatu arba pagal ISBD taisyklės.

Likusi lango dalis skirta naujo įrašo kūrimui (redagavimui).

Pakeisti specialiąją įrašo kūrimo formą į UNIMARC galima pasirinkus mygtuką "Veiksmai" → "Perjungti į UNIMARC formą", toliau galima kurti įrašą tradiciniu katalogavimo UNIMARC forma būdu.

Šio lango pagalba kuriamas įrašas susiejamas su asmenvardžiais, pasirinktais iš Vardų bazės mygtuku *Pasirinkti*. Atveriamas paieškos vardų bazėje langas, kurio pagalba randamas asmenvardis, kolektyvas, prekės ženklas, giminės vardas. Pasirinktojo asmenvardžio norma bus įkeliamą į vartotojo pasirinktą lauką:

Galimi laukai

Lauko žyma	Pavadinimas	Dažnai naudojamas	Privalomas	Unikalus	Įterpti laukai	Pasirinkti
710	kolektyvo vardas – pirminė atsakomybė	Ne	Ne	Taip		☒
711	kolektyvo vardas – alternatyvi atsakomybė	Ne	Ne	Ne		☐
712	kolektyvo vardas – antrinė atsakomybė	Ne	Ne	Ne		☐

Rodyti įrašų puslapyje 10 1 - 3 iš 3 < >

Pav. 52. Galimi laukai

Tokiu pat būdu galima užpildyti reikiamus laukus ir lango kortelėse "Dalykai", "Antraštės".

2.2.6.5. Bibliografinių įrašų sąsaja su reikšminiais žodžiais

Galima pasirinkti reikšminį žodį iš žodžių sąrašo. Lango kortelėje "Reikšminiai žodžiai" paspaudus mygtuką "Pasirinkti" atidaromas langas "Reikšminiai žodžiai":

Reikšminių žodžių pasirinkimas

☐ Teksto pradžia

☐ Reikšminis žodis

Sukurta

☒ Dvasininkai
 ☐ Šilagalės
 ☐ Gatavina
 ☐ "Ugnis ir kaukė"
 ☒ Prisiminimai
 ☐ Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas
 ☐ Spauda, lietuviška
 ☐ Čiukšiniai
 ☐ Užbrukis (kaimai)
 ☐ "Tobulėjimo kelias"

☐ Reikšminiai žodžiai
 ☐ Dvasininkai
 ☐ Prisiminimai

Prisikurti įrašų: 2

Pav. 53. Reikšminių žodžių pasirinkimas

Surasti reikiamą žodį sąraše galima Paieškos dalyje įrašant ieškomo žodžio pradžią laukelyje "Žodis".

Pažymėtas sąlygos laukelis "Teksto pradžia" nurodo, kad bus ieškoma nuo lauko pradžios.

Atlikus paiešką ir pažymėjus reikšminius žodžius sąraše, reikia pasirinkti "Priskirti" ir "Patvirtinti".

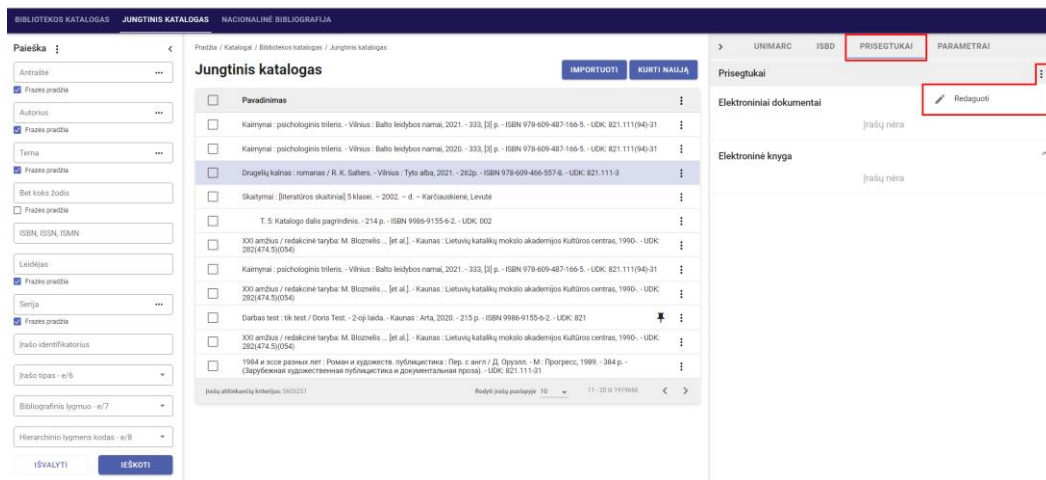
Jei pasirinkote netinkamą reikšminį žodį, išmesti jį iš sąrašo galima pasižymėjus ir paspaudus mygtuką "Veiksmai" → "Pašalinti". Arba reikšminių žodžių sąraše, dalyje Priskirti reikšminiai žodžiai" pažymėti varnelė pasirinktu reikšminius žodžius ir pasirinkti "Pašalinti".

2.2.7 Elektroninis dokumentas

Prie bibliografinio įrašo aprašo galima prisegti elektroninį dokumentą.

Norint prisegti elektroninį dokumentą, reikia:

- pažymėti bibliografinį įrašą sąrašė;
- atsidariusio įrašo peržiūros (redagavimo) formoje pasirinkti "Prisegtukai";
- atsidariusioje formoje pasirinkti "Veiksmai" → "Redaguoti";

Pav. 54. Prisegtukų redagavimas

Redagavimo formoje "Elektroniniai dokumentai" pasirinkti "Naujas dokumentas". Pasirinkti dokumento tipą, prieigos tipą, prisegto dokumentą ir pasirinkti "Išsaugoti".

Norint prisegtą dokumentą pašalinti (ištrinti), reikia paspausti mygtuką "Pašalinti dokumentą" ir savo apsisprendimą patvirtinti atsakant į programos klausimą "Ar tikrai norite išmesti?"

2.2.8 Įrašo importas iš ISO failo

Pagrindiniame bibliotekos katalogo lange pasirenkamas mygtukas "Importuoti".

Paisė

- ☐ Antraštė
- ☒ Frazės pradžia
- ☐ Autorius
- ☒ Frazės pradžia
- ☐ Tema
- ☒ Frazės pradžia
- ☐ Bet koks žodis
- ☐ Frazės pradžia
-
- ☐ Leidybos
- ☒ Frazės pradžia
- ☐ Serija
- ☒ Frazės pradžia
-
-
-
-

IŠVALYTI   **IŠSKOTI**

Pradžia / Katalogai / Bibliotekos katalogas / Bibliotekos katalogas

Bibliotekos katalogas

☐	Pavadinimas	
☐	Bohema : G. Pacutis 4 veiksmų opera, dirgintas V. Marijoliui, režisierius P. Oleka, chormeisteris J. Štarka [programa] – [1936] – [2] p.	
☐	Vilniaus liet. meno ir literatūros draugijos 1936 m. spalį mėn. 18 d. Vytauto Didžiojo gimnaz. salėje rengiamo vakaro programa : [Limaika] M. Kivackaitis ir V. Čepulytis 3jų v. komedija]. – [1936] – [22] p.	
☐	Vilniaus liet. meno ir literatūros draugijos 1937 m. balandžio mėn. 23 dieną Vytauto Didžiojo gimnaz. salėje rengiamo vakaro programa : [Tarybinių M. Kivackaitis ir V. Čepulytis 3jų v drama]. – [1937] – [22] p.	
☐	Birželio mėn. 14 d. (šeštadienį) Mendelis Amerikoje, įdomi n-o veiksniu komedija, Divertismento, Baletas, Kino filmas „Prie ugnies“... – [1926] – [1] p.	
☐	L. S. Q. P. Panevėžio miesto organizacija š. m. rugpjūtį mėn. 19 d. ... Ugniagesių salėje rengia dalyvaujanč Seimo narius didę mitingą Profesinių sąjungų internacionalo Amsterdamo 25 metų sukakimeio paminėti. [skelbimai] – [1929] – [1] p.	
☐	Megriminė dar sodinti (soti) patalynių ropių (tumpose). – lapie 1929] – [2] p. – Kirščiūnas, Jurgis (1894-1947)	
☐	[„Baltas Turi ripsėtį kamienėlį, mano ūkio reikalingos gresinės žemės ūkio mašinoms, o pinigų tam reikalui turi tuojau sukaptyti negali“] „Liešiotis“ žemės ūkio mašinų reklama ir jų pigumo įsigyjos. – [1930] – [4] p.	
☐	Avalinės kulka „fra“ atsimink 10 lėmetinis įpakymų [reklama] – lapie 1929] – [2] p.	
☐	Šeštadienį ir sekmadienį rugpjūtį mėn. 13 ir 14 d. pasidurties atsivežė. 2 gastrolių žmonių kompozitoriaus ir autoria „Juodo akis“ Oskaro Strako ir smailininko-virtuozo iš Berlio Juo Laveronso. [skelbimai] – [1928-1939] – [2]	
☐	Remti stebėjungiančių Pakovskio darbininkų „Draugi ir drauge! Pakovskio fabriką fabriko darbininkai jau trečia savaitė kai kovoja su fabrikančiu užmojimais“. [atsilaikymas] – 1929 – [1] p.	

Jūsų atitinkamųjų kategorijų: 791223

Rodyti įrašų puslapyje 10 61 - 70 iš 401142

Pav. 55. *Jrašo importas*

Atsidariusiame lange įkeliamas importuojamų įrašų failas ISO formatu ir spaudžiamas mygtukas "Patvirtinti".

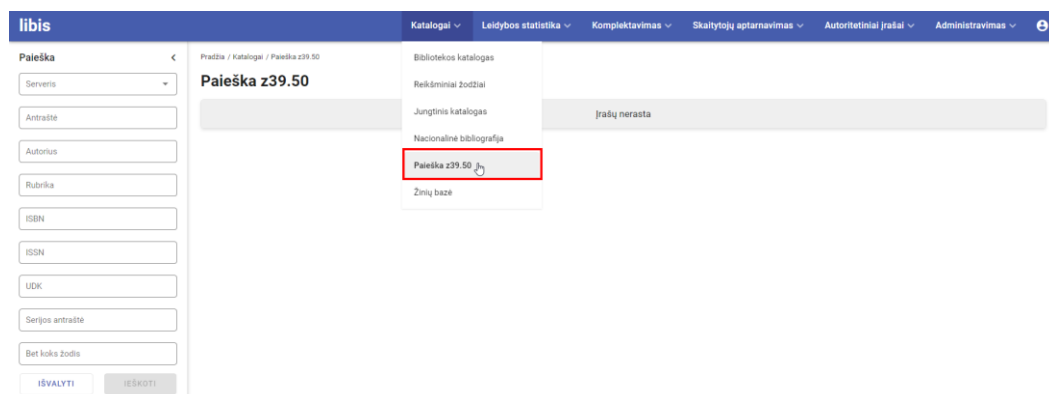
Pažymėtas pasirinkimas "Naudoti faile nurodytą įrašo identifikatorių (lauko 001 reikšmę)" reiškia, kad sistema įrašo importo metu patikrins ar tikrai nėra tokio įrašo.

Jei sistema nerado įrašo su tokiu pat identifikatoriumi Jungtiniame kataloge jis bus suimportuotas, kitu atveju bus parodytas pranešimas, kad nepavyko įrašo importuoti iš ISO failo, nes jis jau yra Jungtiniame kataloge.

3. Paieška z39.50

Z39.50 - tai ISO standartas, skirtas bibliografinių įrašų apsiikeitimui tarptautiniu mastu.

Atlikti paiešką per z39.50 galima pasirinkus meniu punktą "Katalogai" → "Paieška z39.50".

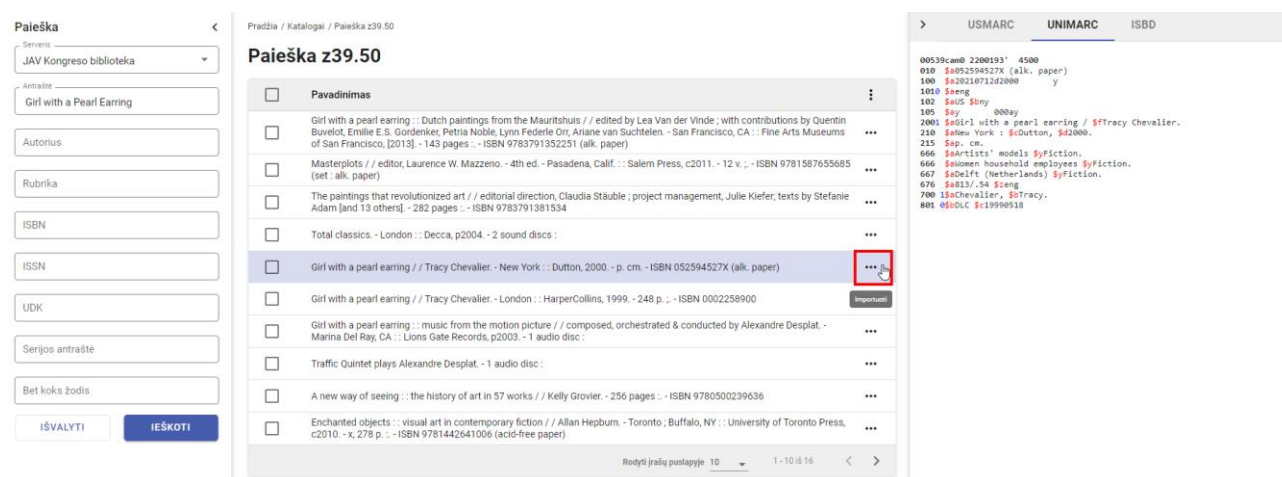

Pav. 56. Paieška z39.50

Paieškos kriterijuose laukelyje "Serveris" iš pateikto sąrašo pasirenkama biblioteka, kurioje bus atliekama paieška.

Paiešką atlikti galima pagal šiuos kriterijus: Antraštė, Autorius, Rubrika, ISBN, ISSN, UDK, Serijos antraštė, Bet koks žodis. Įvedus paieškos kriterijų(-us) spaudžiamas mygtukas "Ieškoti".

Atlikus paiešką gautus rezultatus galima peržiūrėti USMARC, UNIMARC ir ISBD formatais paspaudus ant įrašo eilutės. Pasirinktą įrašą galima importuoti paspaudus mygtuką "Importuoti".

Pav. 57. Įrašų paieška ir importas per z39.50

Įrašas atidaromas UNIMARC redagavimo formoje. Laukai, polaukiai ar koduotos reikšmės, kurios nėra naudojamos bibliografiniuose įrašuose pagal žinių bazės konfigūraciją yra neaktyvūs ir šalia jų pateikti klaidos pranešimai. Paspaudus šalia lauko esantį mygtuką "Lauko lygio veiksmai" galima pašalinti laukus, kurių nėra modelyje.

Laikras	Int1 *	Int2	Polaukis	Atvaizdas ir atskaitomos duomenys / Pagrindinė antraštė *
200	1		a	Girl with a pearl earring
			f	Proneg ataskaitos duomenys Tracy Chevalier
Laikras	Int1 *	Int2	Polaukis	Vidurinio, platinio ir t.t. / Vidurinio vieta
210			a	New York
			c	Lietuvoje raštas Dutton
			d	Vidurinio data 2000
Laikras	Int1	Int2	Polaukis	Woman household employees
555			a	Pašalinti lauką
				Polaukis nėra modelyje
Laikras	Int1	Int2	Polaukis	Delft (Netherlands)
557			a	Polaukis nėra modelyje
			y	Fiction Polaukis nėra modelyje
Laikras	Int1	Int2	Polaukis	Dėvny dešimtainė klasifikacija (DDK / Indeksius)
676			a	813/.54
			z	Lietuvos kalba eng

Pav. 58. Įrašų importas per z39.50

Importuoto įrašo redagavimo formoje galima atlikti visus įrašo redagavimo veiksmus, kurie galimi pagal bibliografinio įrašo modelio konfigūraciją žinių bazėje. Galima įterpti, pašalinti laukus ir polaukius, įrašą susieti su autoritetiniais įrašais ir kt. veiksmai.

Baigus importuojamo įrašo redagavimą, spaudžiamas mygtukas "Išsaugoti". Jei įrašas yra korektiškas jis bus išsaugojamas bibliotekos kataloge, kitu atveju bus parodomas pranešimas apie rastas klaidas/pastabas.

4. Reikšminių žodžių administravimas

4.1. Įvadas

Meniu punktą "Reikšminiai žodžiai" matyti ir administruoti gali darbuotojas, turintis tokią teisę. Reikšminių žodžių bazėje galima atlikti šiuos veiksmus:

- Sukurti naują reikšminį žodį;
- Reikšminį žodį pakeisti į kitą, ar kitus, reikšminius žodžius;
- Pašalinti reikšminį žodį;
- Sustabdyti reikšminio žodžio keitimo ar šalinimo veiksmą;
- Atstatyti pašalintą arba pakeistą reikšminį žodį;
- Anuliuoti reikšminio žodžio keitimą.

Reikšminių žodžių teisės

Administruoti reikšminius žodžius gali darbuotojas turintis teisę "Valdyti reikšminius žodžius". Turėdamas šią teisę darbuotojas gali atlikti šiuos veiksmus: sukurti, pakeisti, pašalinti, atstatyti, anuliuoti keitimą.

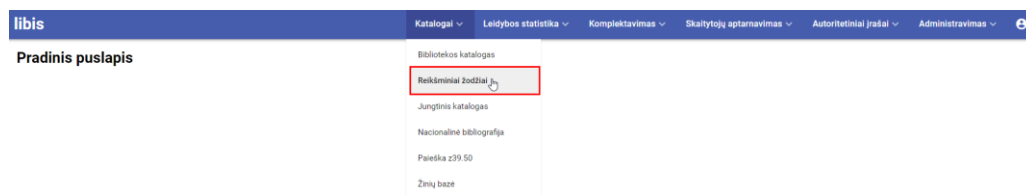
Teisė "Kurti reikšminius žodžius" leidžia darbuotojui tik kurti reikšminius.

Sukurti naują reikšminį žodį galima reikšminių žodžių administravimo dalyje arba bibliografinio įrašo kūrimo, redagavimo, formoje. Atlikus reikšminio žodžio paiešką bibliografinio įrašo kūrimo, redagavimo, formoje ir negavus paieškos rezultaty, darbuotojas gali sukurti naują reikšminį žodį paspaudęs mygtuką "Kurti naują". Atsidariusiame naujo reikšminio žodžio kūrimo lange laukelyje "Reikšminis žodis" reikia įrašyti naują reikšminį žodį ir spausti "Patvirtinti".

4.2. Reikšminių žodžių administravimas

Reikšminius žodžius administruoti galima pasirinkus meniu skiltį "Katalogavimas" o tada punktą "Reikšminiai žodžiai".

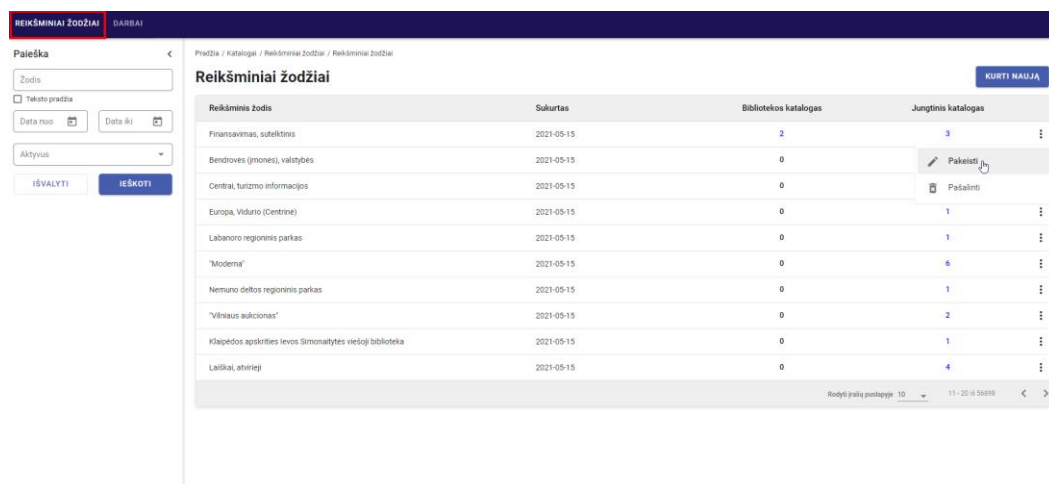
Pav. 59. Reikšminių žodžių administravimas

Reikšminių žodžių valdymą sudaro du pagrindiniai langai: Reikšminiai žodžiai ir Darbai.

4.2.1 Reikšminiai žodžiai

Lange "Reikšminiai žodžiai" galima atlikti šiuos veiksmus:

- Atlikti reikšminių žodžių paiešką;
- Sukurti naują reikšminį žodį;
- Peržiūrėti kokiuose bibliografiniuose įrašuose yra panaudotas pasirinktas reikšminis žodis;
- Inicijuoti reikšminio žodžio keitimą;
- Inicijuoti reikšminio žodžio pašalinimą.

Pav. 60. Langas "Reikšminiai žodžiai"

Reikšminių žodžių paiešką galima atlikti paieškos laukelyje "Žodis" įrašius ieškomo žodžio pradžią. Taip pat, reikšminio žodžio paiešką galima atlikti pagal žodžio sukūrimo datą.

Pažymėtas sąlygos laukelis "Teksto pradžia" nurodo, kad bus ieškoma nuo lauko pradžios.

Pagrindiniame paieškos rezultatų sąrašė reikšminiai žodžiai rikiuojami pagal sukūrimo datą, viršuje vėliausi sukurti žodžiai. Jei norima reikšminius žodžius surikiuoti abėcėlės tvarka, reikia paspausti ant aktyvaus mygtuko "Reikšminis žodis".

Stulpeliuose "Bibliotekos katalogas" ir "Jungtinis katalogas" pateikiamas skaičius, keliuose bibliografiniuose įrašuose panaudotas pasirinktas reikšminis žodis. Paspaudus ant aktyvaus numerio, sistema naujame lange atidarys bibliografinių įrašų sąrašą.

Jei reikia pakeisti reikšminį žodį į kitą reikšminį žodį, ar kelis žodžius, reikia paspausti Veiksmai ir pasirinkti Pakeisti. Pasirinktas reikšminis žodis bus pakeistas visuose bibliografiniuose įrašuose, kuriuose buvo panaudotas, naujai pasirinktu reikšminiu žodžiu ir pašalintas iš sistemos.

Jei reikia pašalinti reikšminį žodį iš Reikšminių žodžių bazės, reikia paspausti Veiksmai ir pasirinkti Pašalinti. Reikšminis žodis bus pašalintas iš visų bibliografinių įrašų, tiek iš esančių Bibliotekos kataloge, tiek Jungtiniame kataloge.

Svarbu

Pasirinkti veiksmai su reikšminiais žodžiais Pakeisti ir Pašalinti bus atliekami Bibliotekos kataloge ir Jungtiniame kataloge. Nėra galima atlikti veiksmus tik Bibliotekos kataloge, arba tik Jungtiniame kataloge.

5. UNIMARC/A žinių bazės administravimas

5.1. Įvadas

Meniu punktą "Žinių bazė" matyti ir administruoti gali naudotojas, turintis tokią teisę. Žinių bazėje galima atlikti šiuos veiksmus:

- Papildyti žinių bazę naujais laukais ir polaukais;
- Pašalinti iš žinių bazės laukus ir polaukius;
- Kurti naujus arba keisti esamus žinių bazės modelius;
- Kurti ar keisti ryšius tarp žinių bazės objektų;
- Kurti naujus ar keisti esamus koduotų duomenų sąrašus bei jų reikšmes.

5.2. Žinių bazės objektų tvarkymas

Žinių bazės duomenis administruoti galima pasirinkus meniu skiltį "Autoritetiniai įrašai", o tada punktą "Žinių bazė".

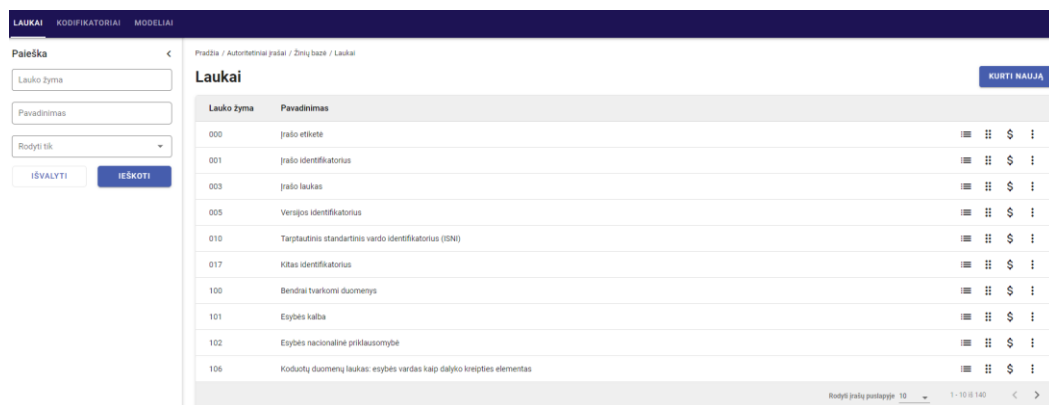
Pav. 61. UNIMARC/A Žinių bazė

Žinių bazę sudaro trys langai: Laukai, Kodifikatoriai, Modeliai. Kiekviename lange galima atlikti duomenų paiešką, juos tvarkyti bei pridėti naujus duomenis paspaudus mygtuką "Kurti naują".

5.2.1 Laukai

Meniu skiltyje "Laukai" galima kurti laukus, polaukius, indikatorius bei nustatyti ryšius tarp jų. Laukų paiešką galima atlikti pagal šiuos kriterijus: "Lauko žyma", "Pavadinimas" ir "Rodyti tik" (pasirinkimas rodyti tik tuos laukus, kuriuose yra koduotinių polaukių ar pozicijų).

Duomenis stulpeliuose "Lauko žyma" ir "Pavadinimas" galima rikiuoti abėcėlės tvarka arba pagal sukūrimo datą.

Pav. 62. Meniu skiltis "Laukai"

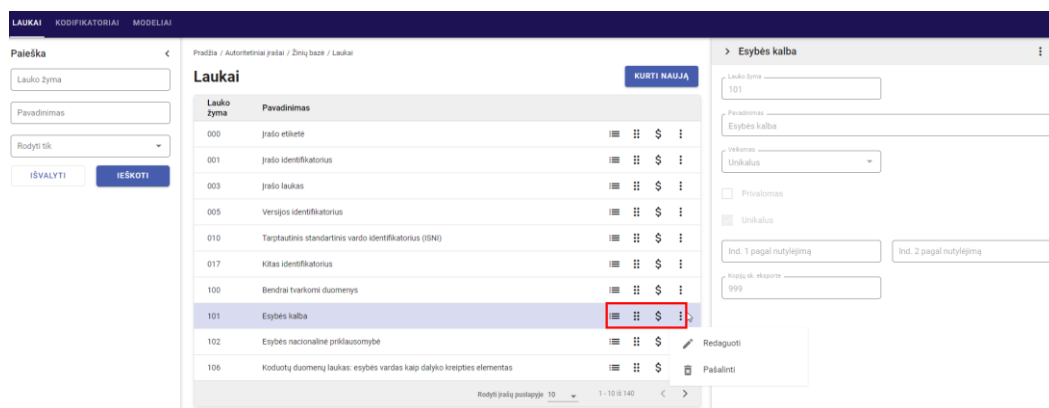
Įrašo eilutės gale yra lauko mygtukai: Modeliai, Indikatoriai, Polaukiai, Veiksmai. Paspaudus ant pasirinkto mygtuko, galima atlikti šiuos veiksmus su pasirinktu lauku:

Modeliai (☰) - galima įtraukti arba pašalinti laukus į žinių bazės modelius bei nustatyti ar laukas naudojamas "Dažnai" ar "Nedažnai";

Indikatoriai (⋮) - leidžia tvarkyti pasirinkto lauko indikatorių reikšmes;

Polaukiai (\$) - galima redaguoti pasirinkto lauko polaukius, jų duomenis ir nustatyti ryšius su modeliais ar kodų sąrašais.

Veiksmai (⋮) - galima lauką redaguoti arba pašalinti.

Pav. 63. Veiksmai su lauku

5.2.1.1. Laukų kūrimas, redagavimas ir naikinimas

Papildant žinių bazę naujais laukais, spaudžiamas lango vykdomasis mygtukas "Kurti naują". Atveriamas naujo lauko duomenų pildymo forma:

Lauko žyma	Pavadinimas
000	Įrašo etiketė
001	Įrašo identifikatorius
003	Įrašo laukas
005	Veiksno identifikatorius
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISNI)
017	Klasės identifikatorius
100	Bendrai tvarkomi duomenys
101	Esybės kalba
102	Esybės nacionalinė priklausomybė
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas

Pav. 64. Lauko kūrimo forma

Įvesties laukuose įvedama kuriamojo lauko žyma ir pavadinimas. Lauke "Veiksmai" reikšmė pasirenkama iš sąrašo, kiti laukai užpildomi pagal kuriamo lauko duomenis.

Galima nustatyti lauko indikatorius, kurie būtų nustatomi sukūrus lauką "pagal nutylėjimą". Taip pat, galima apriboti eksportuojamų įrašų pasikartojančio lauko ar polaukio skaičių.

Nuspaudus lango mygtuką "Išsaugoti", langas uždaromas, o sukurtasis laukas sąrašė patalpinamas lauko žymos didėjimo tvarka.

Paspaudus sukurtą lauko atitinkamą, galima nustatyti naujo lauko ryšius su egzistuojančiais modeliais, sukurti indikatorius, polaukius, priskirti kodų sąrašus.

Jeigu reikia keisti lauko duomenis, spaudžiamas prie lauko esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Redaguoti". Atveriamas langas, kuriame pateikiami duomenys apie lauką. Atlikus reikiamus pakeitimus, duomenys užrašomi paspaudus lango mygtuką "Išsaugoti".

Jeigu reikia pašalinti lauką, pirmiausia reikia pašalinti lauko polaukius, jei laukas juos turi. Tuomet, spaudžiamas mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Pašalinti". Pasirodžiusiame pranešime pasirinkus "Patvirtinti", laukas bus pašalintas.

5.2.1.2. Lauko indikatorių nustatymas

Lauko indikatorių įvedimui ar esamų koregavimui skirtas lauko mygtukas "Indikatoriai". Paspaudus šį mygtuką, atidaromas langas "Lauko indikatoriai", paspaudus mygtuką "Kurti naują" atidaroma indikatoriaus kūrimo forma.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI

Pradžia / Autoritetiniai įrašai / Žinių bazė / Laukai

Lauko indikatoriai

Laukas: 101 – Esybės kalba

Pozicija	Kodas	Pavadinimas
1	-	Netalpinamas
1	0	Išrašta kūrinio originalios išraiškos kalba
1	1	Išrašta, išversta iš kūrinio originalios išraiškos kalbos
1	2	Išrašta, apimanti vertimus iš kūrinio originalios išraiškos kalbos

Indikatoriaus duomenys

Laukas: 101

Pozicija: 1 Kodas: 0

Indikatoriaus reikšmė *

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 65. Indikatorijų įvesties langas

"Pozicija" ir "Kodas" įvesties laukuose reikšmės pasirenkamos iš sąrašo, pateikiamo spustelėjus pelės žymeklį ant trikampio ženklų pažymėtojo mygtuko. Įvedus indikatoriaus reikšmę, spaudžiamas mygtukas "Išsaugoti".

Jeigu reikia keisti indikatoriaus duomenis, spaudžiamas prie indikatoriaus eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Redaguoti". Atveriamas indikatoriaus redagavimo forma. Atlikus reikiamus pakeitimus, duomenys užrašomi nuspaudus lango mygtuką "Išsaugoti".

Jeigu reikia panaikinti indikatorių, spaudžiamas prie indikatoriaus eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Pašalinti". Pasirodžiusiame pranešime pasirinkus "Patvirtinti", indikatorius bus pašalintas.

5.2.1.3. Polaukių įterpimas, koregavimas ir naikinimas

Laukų sąrašė paspaudus pasirinkto lauko mygtuką "Polaukiai", atveriamas langas, kuriame pateikiami visi to lauko polaukiai:

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI

Pradžia / Autoritetiniai įrašai / Žinių bazė / Laukai

Lauko polaukiai

Laukas: 101 – Esybės kalba

Polaukio identifikatorius	Pavadinimas
a	Esybės kalba arba kalbos
b	Tarpinės išraiškos kalba
c	Originalios išraiškos kalba
d	Santraukos kalba
j	Subtitry kalba
l	Kalba, iš kurios verčia entitetas

GRĮŽTI KURTI NAUJĄ

Rodyti įrašų puslapių: 10 1-6 iš 6

Pav. 66. Lauko polaukiai

Pasirinkus "Kurti naują" bus atidaromas polaukių įvesties forma:

Lauko polaukiai

Laukas: 101 – Ištekliaus kalba

Polaukio identifikatorius	Pavadinimas
a	Teksto, garso takelio ir t.t. kalba
b	Tarpinio teksto kalba
c	Klasinio originalo kalba
d	Santraukos kalba
e	Turinio aprašo kalba
f	Antraštinio puslapio kalba, kai ji skiriasi nuo teksto kalbos
g	Pagr. antraštės kalba, kai ji nesutampa su teksto, garso takelio ir t.t. pirmąja kalba
h	Libreto ir pan. kalba
i	Priedo kalba
j	Subtitrų kalba

Polaukio duomenys

Laukas: 101 Polaukio identifikatorius *

Polaukio reikšmė *

☐ Privilegomas

☒ Unikalus

Reikšmė: Bet koks

Kitų reikšmių skaičius: 0

ATŠAUKTI IšSAUGOTI

Pav. 67. Polaukio sukūrimo forma

Užpildžius polaukio kūrimo formoje esančius laukus, spaudžiamas mygtukas "Išsaugoti".

Jeigu reikia keisti polaukio duomenis, spaudžiamas polaukio eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Redaguoti". Atveriamas polaukio redagavimo forma. Atlikus reikiamus pakeitimus, duomenys išsaugomi paspaudus lango mygtuką "Išsaugoti".

Jeigu reikia panaikinti polaukį, spaudžiamas polaukio eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Pašalinti". Pasirodžiusiame pranešime pasirinkus "Patvirtinti", [polaukis bus pašalintas](#).

Polaukio eilutės gale esančio mygtuko "Modeliai" pagalba galima nustatyti naujus ar pakeisti esamus ryšius tarp pasirinktojo polaukio ir žinių bazės modelių. Norint polaukį įtraukti į pasirinktą modelį, reikia spausti mygtuką "Įtraukti" (+). Jei reikia pakeisti polaukio požymį "Dažnai", "Nedažnai", reikia paspausti šalia esantį mygtuką "Dažnai/nedažnai".

Modeliai, susieti su polaukiu 101ša – Esybės kalba arba kalbos

6	7	9	Įrašo tipas	Autoritetiniai įrašai	Esybės tipas	Įtrauktas	Naudojamas
x	0	a	autoritetinis	Varđų	asmens vardas	✓	Dažnai
x	0	b	autoritetinis	Varđų	kolektyvo vardas	✓	Dažnai
x	0	c	autoritetinis	Varđų	teritorinis arba geografinis vardas	+	
x	0	d	autoritetinis	Varđų	prekės ženklas	+	
x	0	e	autoritetinis	Varđų	giminės vardas	✓	Nedažnai
x	0	f	autoritetinis	Varđų	antraštė	✓	Dažnai
x	0	g	autoritetinis	Varđų	siejamoji antraštė	✓	Nedažnai
x	0	h	autoritetinis	Varđų	vardas ir antraštė	✓	Nedažnai
x	0	i	autoritetinis	Varđų	vardas ir siejamoji antraštė	✓	Nedažnai
x	0	k	autoritetinis	Varđų	vieta kaip krypties elementas	+	

Rikiuoti pagal: 10 1-10 iš 31

Pav. 68. Polaukio siejimas su modeliu

Paspaudus mygtuką "Kodai" galima peržiūrėti polaukio kodus, juos redaguoti, pridėti naujus kodus.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI

Pradžia / Autoritetiniai įrašai / Žinių bazė / Laukai

Polaukio kodai

Laukas: 101, polaukis: a - Esysbės kalba arba katbos

Pozicija	Ilgis	Privalomas	Kodifikatorius	Pavadinimas
0	3	Neprivalomas	Kalba	Entiteto kalba

Polaukio kodo duomenys

Kodifikatorius

Laukas: 101 Polaukis: a

Kodo pozicija * Kodo ilgis *

☒ Privalomas

Pozicijos pavadinimas

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 69. Polaukio kodo duomenys

5.2.2 Kodifikatoriai

Skiltis "Kodifikatoriai" skirta kurti naujus ar keisti esamus kodų sąrašus, kodų reikšmes. Kodų paiešką galima atlikti pagal kodo pavadinimą.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI

Pradžia / Autoritetiniai įrašai / Žinių bazė / Kodifikatoriai

Kodifikatoriai

KURTI NAUJĄ

Pavadinimas	Search	List	Edit
Agentų specifinio santykio kodas	Q	≡	✎
Aprobutojo kreipties elemento būklės kodas	Q	≡	✎
Aprobutojo kreipties elemento rūšis	Q	≡	✎
Asmens vardo diferencijavimas	Q	≡	✎
Autoritetiniai įrašai	Q	≡	✎
Dalykinimo sistema	Q	≡	✎
Data	Q	≡	✎
Datos tikrinimas	Q	≡	✎
Diena	Q	≡	✎
Duomenų įrašymo failo data	Q	≡	✎

Rodyti įrašų puslapių: 10 1 - 10 iš 63 < >

Pav. 70. Meniu skiltis "Kodifikatoriai"

Įrašo eilutės gale yra funkciniai mygtukai: Kur naudojamas, Kodifikatoriaus reikšmės, Veiksmai. Paspaudus ant pasirinkto mygtuko, galima atlikti šiuos veiksmus:

Kur naudojamas (🔍) - galima peržiūrėti, kuriuose laukuose ir polaukiuose naudojamas pažymėtas kodų sąrašas;

Kodifikatoriaus reikšmės (≡) - paspaudus galima peržiūrėti ir keisti kodų sąrašą;

Veiksmai (✎) - redaguoti pasirinkto kodifikatoriaus informaciją ir pašalinti Kodifikatoriai.

5.2.2.1. Kodų sąrašų kūrimas ir naikinimas

Paspaudus mygtuką "Kurti naują" atveriamas kodifikatoriaus kūrimo forma, kurioje laukelyje "Pavadinimas" įrašomas naujai kuriamo kodų sąrašo pavadinimas:

Kodifikatoriai

Pavadinimas

Pavadinimas	
Agentų specifinio santykio kodas	
Aprobuotojo kreipties elemento būklės kodas	
Aprobuoto kreipties elemento rūšis	
Asmens vardo diferencijavimas	
Autentifikaciniai prašai	
Dalykinimo sistema	
Data	
Datos tikrumas	
Diena	
Duomenų įrašymo failo data	

Kodifikatorius

Pavadinimas *

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 71. Kodifikatoriaus kūrimas

Paspaudus mygtuką "Išsaugoti", forma uždaroma ir sukuriamas naujas kodų sąrašas.

Norint panaikinti kodifikatorių, spaudžiamas eilutės gale esantis mygtukas "Veiksmi" ir "Pašalinti".

5.2.2.2. Kodifikatoriaus reikšmės

Paspaudus mygtuką "Kodifikatoriaus reikšmės", galima peržiūrėti kodifikatoriaus reikšmių sąrašą, kurti naujas, keisti reikšmių pavadinimus ar pašalinti reikšmes.

Kodifikatoriaus reikšmės

Kodifikatorius: "Agentų specifinio santykio kodas"

Kodas	Pavadinimas
c	santykis su palikuonių gimine
d	santykis su gimtųjų gimine
e	santykis su besimėnantis santykis
g	tėvų santykis su vaikais
h	vaikų santykis su tėvais
j	brolio ir sesers santykis
k	mąrys (yra kieno nors mąrys)
l	yra mąrys
m	įdėjęs (įdėjęs)
n	įurtais

Kodifikatoriaus reikšmė

Kodas *

Pavadinimas *

☐ Aiktyvus

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 72. Kodifikatoriaus reikšmės

5.2.2.3. Kodifikatoriaus priskyrimas

Paspaudus kodifikatoriaus eilutėje mygtuką "Kur naudojamas" (🔍), atveriamas langas, kuriame pateikiama informacija apie tai, kuriuose laukuose ir polaukiuose informacija koduojama panaudojant nurodytą kodų sąrašą.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI					
Pradžia / Autoritiniai įrašai / Žinių bazė / Kodifikatoriai					
Kodifikatoriaus sąsajos su koduotomis pozicijomis					
Kodifikatorius: Agentų specifinio santykio kodas					
Lauko žyma	Polaukis	Pozicija	Ilgis	Privalomas	Pavadinimas
500	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
501	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
502	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
510	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
511	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
512	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
520	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
523	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
541	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas
542	5	3	1	Neprivalomas	Agentų specifinio santykio kodas

Pav. 73. Kodifikatoriaus sąsajos su koduotomis pozicijomis

Pagrindinėje lango dalyje lentelės forma pateikiami kodavimo elementai: lauko žyma, polaukis, pozicija, kodo ilgis, privalomumas bei pavadinimas.

Kodifikatoriaus sąsają su koduotomis pozicijomis galima redaguoti arba pašalinti pasirinkus mygtuką "Veiksmai".

Paspaudus mygtuką "Kurti naują" galima sukurti naują kodifikatoriaus sąsają su pasirinktu lauku ir polaukiu.

5.2.3 Modeliai

Skiltyje "Modeliai" galima kurti naujus ar keisti esamus žinių bazės modelius bei nustatyti modelių sąsajas su laukais ir polaukais.

Atlikti modelių paiešką galima pagal paieškos elementus "Įrašo tipas" (etiketės 6 pozicija), "Autoritetiniai įrašai" (etiketės 7 pozicija) ir "Esybės tipas" (etiketės 9 pozicija). Kurti naujus žinių bazės modelius galima paspaudus mygtuką "Kurti naują".

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI					
Pradžia / Autoritiniai įrašai / Žinių bazė / Modeliai					
Paieška					
6 - Įrašo tipas					
7 - Autoritetiniai įrašai					
9 - Esybės tipas					
IŠVALYTI IŠKOTI					
KURTI NAUJĄ					
6	7	9	Įrašo tipas	Autoritetiniai įrašai	Esybės tipas
x	0	a	autoritetinis	Vardų	asmenio vardas
x	0	b	autoritetinis	Vardų	kolectyvo vardas
x	0	c	autoritetinis	Vardų	teritorinis arba geografinis vardas
x	0	d	autoritetinis	Vardų	prekės ženklas
x	0	e	autoritetinis	Vardų	giminių vardas
x	0	f	autoritetinis	Vardų	antraštė
x	0	g	autoritetinis	Vardų	siejamoji antraštė
x	0	h	autoritetinis	Vardų	vardas ir antraštė
x	0	i	autoritetinis	Vardų	vardas ir siejamoji antraštė
x	0	k	autoritetinis	Vardų	vieta kaip kreipties elementas

Pav. 74. Meniu skiltis "Modeliai"

Kiekvieno modelio eilutės gale yra funkciniai mygtukai: Laukai, Veiksmai.

Pasirinkus mygtuką "Laukai" (☰) atveriamas modelio laukų sąrašas.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI				
Paieška ____ ____ ____ ____ IŠVALYTI IEŠKOTI Pradžia / Autoritetiniai įrašai / Žinių bazė / Modeliai Modelio laukai Modelis: "x, 0, a" GRĮŽTI				
Lauko žyma	Pavadinimas	Įtrauktas	Naudojamas	
000	Įrašo etiketė			
001	Įrašo identifikatorius	☒	Dažnai	\$
003	Įrašo laukas	☒	Nedažnai	\$
005	Vertijos identifikatorius	☒	Dažnai	\$
010	Tarptautinis standartinis vardo identifikatorius (ISN)	☒	Dažnai	\$
017	Kitas identifikatorius	☒	Nedažnai	\$
100	Bendri tvarkomi duomenys	☒	Dažnai	\$
101	Esybės kalba	☒	Dažnai	\$
102	Esybės nacionalinė priklausomybė	☒	Dažnai	\$
106	Koduotų duomenų laukas: esybės vardas kaip dalyko kreipties elementas	☒	Dažnai	\$
Rodyti įrašų puslapių: 10 1 - 10 iš 140 < >				

Pav. 75. Modelio laukai

Laukus galima surikiuoti paspaudus ant "Lauko žyma" (didėjančia, mažėjančia tvarka), arba "Pavadinimas" (abėcėlės tvarka).

Jeigu norime lauką įtraukti į modelį, reikia spausti stulpelyje "Įtrauktas", mygtuką "Įtraukti".

Įtraukus lauką į modelį, eilutės gale atsiranda polaukio ženklas (\$), kurį paspaudus atveriamas langas, kuriame galime lauko polaukius įtraukti į modelį.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI				
Paieška ____ ____ ____ ____ IŠVALYTI IEŠKOTI Pradžia / Autoritetiniai įrašai / Žinių bazė / Modeliai Modelio lauko polaukiai Modelis: "x, 0, a" Laukas: "101" GRĮŽTI				
Kodas	Pavadinimas	Įtrauktas	Naudojamas	
a	Esybės kalba arba kalbos	☒	Dažnai	
b	Tarptautinė išraiškos kalba	☐		
c	Originalios išraiškos kalba	☐		
d	Santraukos kalba	☐		
j	Subtyrinė kalba	☐		
i	Kalba, iš kurios verčia entitetas	☒	Nedažnai	
Rodyti įrašų puslapių: 10 1 - 6 iš 6 < >				

Pav. 76. Modelio lauko polaukiai

Stulpelyje "Naudojamas" galime pasirinkti ar laukas, polaukis, pasirinktame modelyje naudojamas "Dažnai", ar "Nedažnai".

Jei reikia panaikinti lauko, polaukio sąsajas, stulpelyje "Įtrauktas" spaudžiamas mygtukas "Pašalinti" (✓).

5.2.3.1. Sąsajų nustatymas

Stulpelyje "Naudojamas" galima nustatyti lauko, polaukio sąsajas su pasirinktu modeliu:

- Jei laukas pasirinktame modelyje pažymėtas "Dažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio autoritetinį įrašą, laukas bus pateiktas įrašo kūrimo formoje.
- Jei laukas pažymėtas "Nedažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio autoritetinį įrašą, laukas nebus pateikiamas įrašo kūrimo formoje, tačiau jį bus galima įsiterpti.
- Jei laukas pažymėtas "Dažnai", polaukis pažymėtas "Dažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio autoritetinį įrašą, laukas ir polaukis bus pateiktas įrašo kūrimo formoje.

- Jei laukas pažymėtas "Dažnai", polaukis pažymėtas "Nedažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio autoritetinį įrašą, laukas bus pateiktas įrašo kūrimo formoje, o polaukį bus galima įsiterpti pasirinkus mygtuką "Įterpti polaukį".

6. UNIMARC/B žinių bazės administravimas

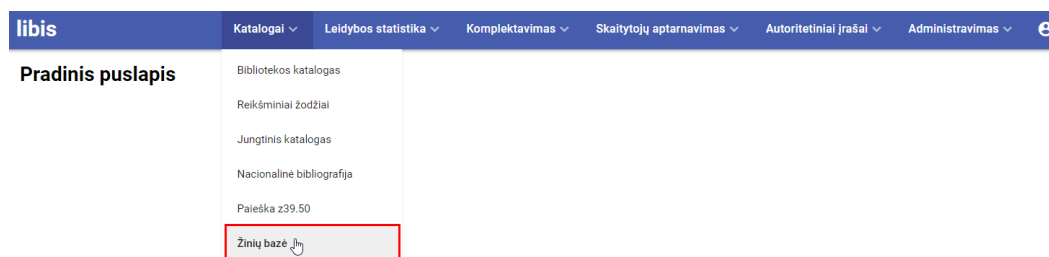
6.1. Įvadas

Meniu punktą "Žinių bazė" matyti ir administruoti gali naudotojas, turintis tokią teisę. Žinių bazėje galima atlikti šiuos veiksmus:

- Papildyti žinių bazę naujais laukais ir polaukais;
- Pašalinti iš žinių bazės laukus ir polaukius;
- Kurti naujus arba keisti esamus žinių bazės modelius;
- Kurti ar keisti ryšius tarp žinių bazės objektų;
- Kurti naujus ar keisti esamus koduotų duomenų sąrašus bei jų reikšmes.
-

6.2. Žinių bazės objektų tvarkymas

Žinių bazės duomenis administruoti galima pasirinkus meniu skiltį "Katalogavimas", o tada punktą "Žinių bazė".

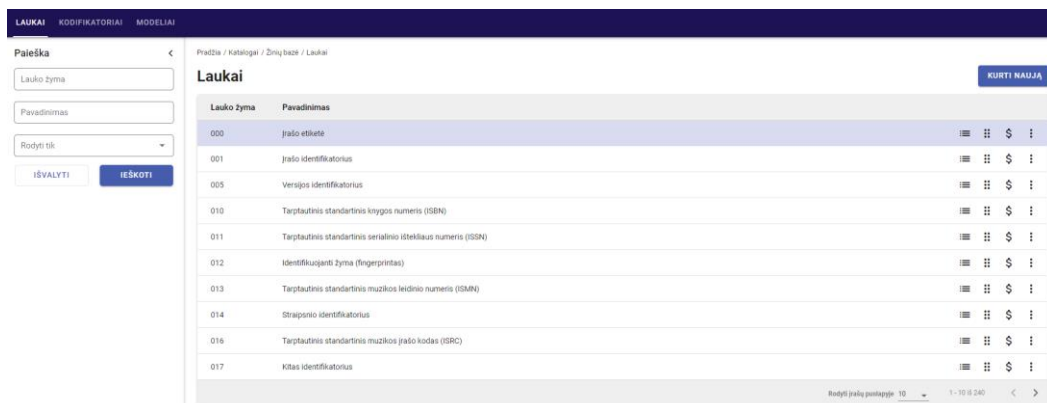
Pav. 77. UNIMARC/B Žinių bazė

Žinių bazę sudaro trys langai: Laukai, Kodifikatoriai, Modeliai. Kiekviename lange galima atlikti duomenų paiešką, juos tvarkyti bei pridėti naujus duomenis paspaudus mygtuką "Kurti naują".

6.2.1 Laukai

Meniu skiltyje "Laukai" galima kurti laukus, polaukius, indikatorius bei nustatyti ryšius tarp jų. Laukų paiešką galima atlikti pagal šiuos kriterijus: "Lauko žyma", "Pavadinimas" ir "Rodyti tik" (pasirinkimas rodyti tik tuos laukus, kuriuose yra koduotinių polaukių ar pozicijų).

Duomenis stulpeliuose "Lauko žyma" ir "Pavadinimas" galima rikiuoti abėcėlės tvarka arba pagal sukūrimo datą.

Pav. 78. Meniu skiltis "Laukai"

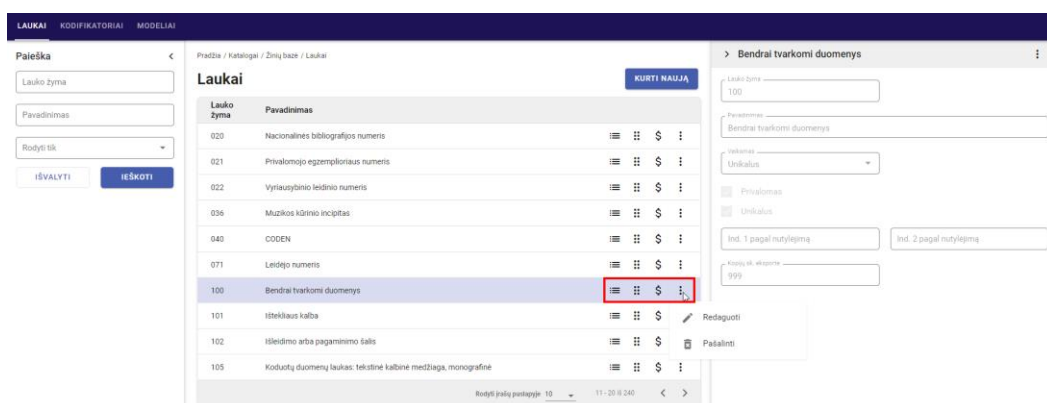
Įrašo eilutės gale yra lauko mygtukai: Modeliai, Indikatoriai, Polaukiai, Veiksmai. Paspaudus ant pasirinkto mygtuko, galima atlikti šiuos veiksmus su pasirinktu lauku:

Modeliai (☰) - galima įtraukti arba pašalinti laukus į žinių bazės modelius bei nustatyti ar laukas naudojamas "Dažnai" ar "Nedažnai";

Indikatoriai (☲) - leidžia tvarkyti pasirinkto lauko indikatorių reikšmes;

Polaukiai (\$) - galima redaguoti pasirinkto lauko polaukius, jų duomenis ir nustatyti ryšius su modeliais ar kodų sąrašais.

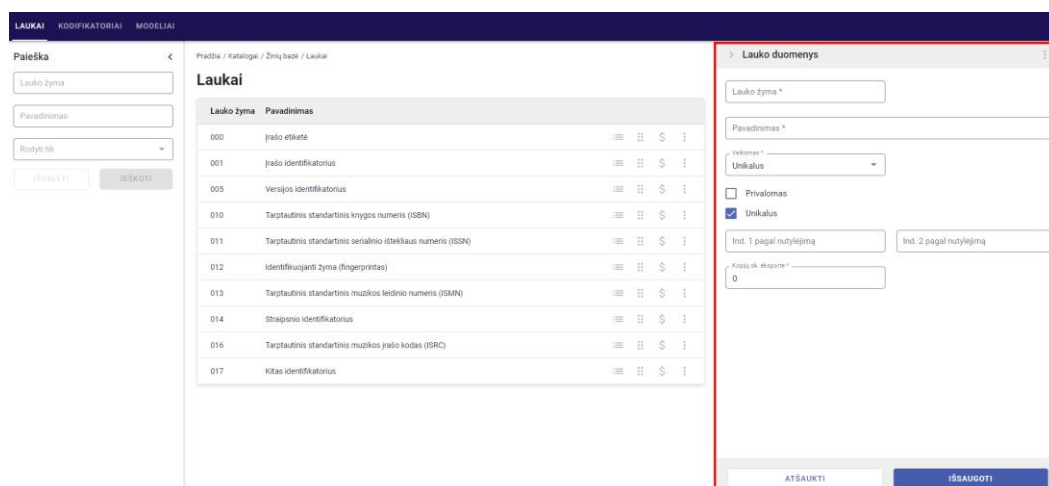
Veiksmai (⋮) - galima lauką redaguoti arba pašalinti.

Pav. 79. Veiksmai su lauku

6.2.1.1. Laukų kūrimas, redagavimas ir naikinimas

Papildant žinių bazę naujais laukais, spaudžiamas lango vykdomasis mygtukas "Kurti naują". Atveriamas naujo lauko duomenų pildymo forma:

Pav. 80. Lauko kūrimo forma

Įvesties laukuose įvedama kuriamojo lauko žyma ir pavadinimas. Lauke "Veiksmas" reikšmė pasirenkama iš sąrašo, kiti laukai užpildomi pagal kuriamo lauko duomenis.

Galima nustatyti lauko indikatorius, kurie būtų nustatomi sukūrus lauką "pagal nutylėjimą". Taip pat, galima apriboti eksportuojamų įrašų pasikartojančio lauko ar polaukio skaičių.

Nuspaudus lango mygtuką "Išsaugoti", langas uždaromas, o sukurtasis laukas sąrašė patalpinamas lauko žymos didėjimo tvarka.

Paspaudus sukurto lauko atitinkamą, galima nustatyti naujo lauko ryšius su egzistuojančiais modeliais, sukurti indikatorius, polaukius, priskirti kodų sąrašus.

Jeigu reikia keisti lauko duomenis, spaudžiamas prie lauko esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Redaguoti". Atveriamas langas, kuriame pateikiami duomenys apie lauką. Atlikus reikiamus pakeitimus, duomenys užrašomi paspaudus lango mygtuką "Išsaugoti".

Jeigu reikia pašalinti lauką, pirmiausia reikia pašalinti lauko polaukius, jei laukas juos turi. Tuomet, spaudžiamas mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Pašalinti". Pasirodžiusiame pranešime pasirinkus "Patvirtinti", **laukas bus pašalintas**.

6.2.1.2. Lauko indikatorių nustatymas

Lauko indikatorių įvedimui ar esamų koregavimui skirtas lauko mygtukas "Indikatoriai". Paspaudus šį mygtuką, atidaromas langas "Lauko indikatoriai", paspaudus mygtuką "Kurti naują" atidaroma indikatoriaus kūrimo forma.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI

Pradžia / Katalogai / Žinių bazė / Laukai

Lauko indikatoriai

Laukas: 000 – Įrašo etiketė

Įrašų nerasta

Indikatoriaus duomenys

Laukas: 000

Pozicija: 1

Kodas: *

Indikatoriaus reikšmė *

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 81. Indikatorijų įvesties langas

"Pozicija" ir "Kodas" įvesties laukuose reikšmės pasirenkamos iš sąrašo, pateikiamo spustelėjus pelės žymeklį ant trikampio ženklų pažymėtojo mygtuko. Įvedus indikatoriaus reikšmę, spaudžiamas mygtukas "Išsaugoti".

Jeigu reikia keisti indikatoriaus duomenis, spaudžiamas prie indikatoriaus eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Redaguoti". Atveriamas indikatoriaus redagavimo forma. Atlikus reikiamus pakeitimus, duomenys užrašomi nuspaudus lango mygtuką "Išsaugoti".

Jeigu reikia panaikinti indikatorių, spaudžiamas prie indikatoriaus eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Pašalinti". Pasirodžiusiame pranešime pasirinkus "Patvirtinti", indikatorius bus pašalintas.

6.2.1.3. Polaukių įterpimas, koregavimas ir naikinimas

Laukų sąrašą paspaudus pasirinkto lauko mygtuką "Polaukiai", atveriamas langas, kuriame pateikiami visi to lauko polaukiai:

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI

Pradžia / Katalogai / Žinių bazė / Laukai

Lauko polaukiai

Laukas: 101 – Išteklių kalba

GRĮŽTI KURTI NAUJĄ

Polaukio identifikatorius	Pavadinimas
a	Teksto, garso takelio ir t.t. kalba
b	Tarpinio teksto kalba
c	Kūrinio originalo kalba
d	Santraukos kalba
e	Turinio sąrašo kalba
f	Antraštinio puslapio kalba, kai ji skiriasi nuo teksto kalbos
g	Pagr. antrašties kalba, kai ji nesutampa su teksto, garso takelio ir t.t. pirmąja kalba
h	Libreto ir pan. kalba
i	Priedo kalba
j	Subtitrų kalba

Rodyti įrašų puslapių: 10 1 - 10 iš 10

Pav. 82. Lauko polaukiai

Pasirinkus "Kurti naują" bus atidaromas polaukių įvesties forma:

Pav. 83. Polaukių sukūrimo forma

Užpildžius polaukių kūrimo formoje esančius laukus, spaudžiamas mygtukas "Išsaugoti".

Jeigu reikia keisti polaukių duomenis, spaudžiamas polaukių eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Redaguoti". Atveriamas polaukių redagavimo forma. Atlikus reikiamus pakeitimus, duomenys išsaugomi paspaudus lango mygtuką "Išsaugoti".

Jeigu reikia panaikinti polaukį, spaudžiamas polaukių eilutėje esantis mygtukas "Veiksmai" ir pasirenkamas veiksmas "Pašalinti". Pasirodžiusiame pranešime pasirinkus "Patvirtinti", **polaukis bus pašalintas**.

Polaukių eilutės gale esančio mygtuko "Modeliai" pagalba galima nustatyti naujus ar pakeisti esamus ryšius tarp pasirinktojo polaukių ir žinių bazės modelių. Norint polaukį įtraukti į pasirinktą modelį, reikia spausti mygtuką "Įtraukti" (+). Jei reikia pakeisti polaukių požymį "Dažnai", "Nedažnai", reikia paspausti šalia esantį mygtuką "Dažnai/nedažnai".

Pradžiai / Katalogai / Žinių bazė / Laukai

Modeliai, susieti su polaukiu 101Ša – Teksto, garso takelio ir t.t. kalba GRĮŽTI

6	7	8	Įrašo tipas	Bibliografinis lygmuo	Hierarchinio lygmens kodas	Įtrauktas	Naudojamas
a	a	2	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	analizinis (sudedamoji dalis)	Įrašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys)	✓	Dažnai
a	c	1	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	rinkinys	Aukščiausiojo lygmens įrašas	✓	Dažnai
a	c	2	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	rinkinys	Įrašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys)	+	
a	m	0	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	monografija	Hierarchinio ryšio nėra	✓	Nedažnai
a	m	1	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	monografija	Aukščiausiojo lygmens įrašas	✓	Dažnai
a	m	2	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	monografija	Įrašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys)	+	
a	s	1	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	serialinis išteklius	Aukščiausiojo lygmens įrašas	+	
a	s	2	tekstinė kalbinė medžiaga, išskyrus rankraščius	serialinis išteklius	Įrašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys)	+	
b	a	2	tekstinė kalbinė medžiaga, rankraščiai	analizinis (sudedamoji dalis)	Įrašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys)	+	
b	c	1	tekstinė kalbinė medžiaga, rankraščiai	rinkinys	Aukščiausiojo lygmens įrašas	+	

Rodyti įrašų puslapyje 10 1 - 10 iš 81 < >

Pav. 84. Polaukių siejimas su modeliu

Paspaudus mygtuką "Kodai" galima peržiūrėti polaukio kodus, juos redaguoti, pridėti naujus kodus.

Pav. 85. Polaukio kodo duomenys

6.2.2 Kodifikatoriai

Skiltis "Kodifikatoriai" skirta kurti naujus ar keisti esamus kodų sąrašus, kodų reikšmes. Kodų paiešką galima atlikti pagal kodo pavadinimą.

Pav. 86. Meniu skiltis "Kodifikatoriai"

Įrašo eilutės gale yra funkciniai mygtukai: Kur naudojamas, Kodifikatoriaus reikšmės, Veiksmai. Paspaudus ant pasirinkto mygtuko, galima atlikti šiuos veiksmus:

Kur naudojamas (🔍) - galima peržiūrėti, kuriuose laukuose ir polaukiuose naudojamas pažymėtas kodų sąrašas;

Kodifikatoriaus reikšmės (☰) - paspaudus galima peržiūrėti ir keisti kodų sąrašą;

Veiksmai (⚙️) - redaguoti pasirinkto kodifikatoriaus informaciją ir pašalinti kodifikatorių.

6.2.2.1. Kodų sąrašų kūrimas ir naikinimas

Paspaudus mygtuką "Kurti naują" atveriamas kodifikatoriaus kūrimo forma, kurioje laukelyje "Pavadinimas" įrašomas naujai kuriamo kodų sąrašo pavadinimas:

Kodifikatoriai

Pavadinimas *

Kodifikatorius

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 87. Kodifikatoriaus kūrimas

Paspaudus mygtuką "Išsaugoti", forma uždaroma ir sukuriamas naujas kodų sąrašas.

Norint panaikinti kodifikatorių, spaudžiamas eilutės gale esantis mygtukas "Veiksmi" ir "Pašalinti".

6.2.2.2. Kodifikatoriaus reikšmės

Paspaudus mygtuką "Kodifikatoriaus reikšmės", galima peržiūrėti kodifikatoriaus reikšmių sąrašą, kurti naujas, keisti reikšmių pavadinimus ar pašalinti reikšmes.

Kodifikatoriaus reikšmės

Kodas *

Pavadinimas *

☐ Kitas

ATŠAUKTI IŠSAUGOTI

Pav. 88. Kodifikatoriaus reikšmės

6.2.2.3. Kodifikatoriaus priskyrimas

Paspaudus kodifikatoriaus eilutėje mygtuką "Kur naudojamas" (🔍), atveriamas langas, kuriame pateikiama informacija apie tai, kuriuose laukuose ir polaukiuose informacija koduojama panaudojant nurodytą kodų sąrašą.

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI					
Pradžią / Katalogi / Žinių bazė / Kodifikatoriai					
Kodifikatoriaus sąsajos su koduotomis pozicijomis					
Kodifikatorius: Salis					
Lauko žyma	Polaukis	Pozicija	Ilgis	Privalomas	Pavadinimas
102	a	0	2	Neprivalomas	

Pav. 89. Kodifikatoriaus sąsajos su koduotomis pozicijomis

Pagrindinėje lango dalyje lentelės forma pateikiami kodavimo elementai: lauko žyma, polaukis, pozicija, kodo ilgis, privalomumas bei pavadinimas.

Kodifikatoriaus sąsają su koduotomis pozicijomis galima redaguoti arba pašalinti pasirinkus mygtuką "Veiksmai".

Paspaudus mygtuką "Kurti naują" galima sukurti naują kodifikatoriaus sąsają su pasirinktu lauku ir polaukiu.

6.2.3 Modeliai

Skiltyje "Modeliai" galima kurti naujus ar keisti esamus žinių bazės modelius bei nustatyti modelių sąsajas su laukais ir polaukais.

Atlikti modelių paiešką galima pagal įrašo tipą (etiketės 6 pozicija), bibliografinį lygmenį (etiketės 7 pozicija) ir hierarchinio lygmens kodą (etiketės 8 pozicija). Kurti naujus žinių bazės modelius galima paspaudus mygtuką "Kurti naują".

LAUKAI KODIFIKATORIAI MODELIAI					
Pradžią / Katalogi / Žinių bazė / Modeliai					
Paieška					
6 - Įrašo tipas					
7 - Bibliografinis lygmuo					
8 - Hierarchinio lygmens kodas					
IŠVALYTI IŠKOTI					
Modeliai					
6	7	8	Įrašo tipas	Bibliografinis lygmuo	Hierarchinio lygmens kodas
a	a	2	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	analizinis (sudedamoji dalis)	(rašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys))
a	c	1	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	rinkinys	Aukščiausiojo lygmens įrašas
a	c	2	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	rinkinys	(rašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys))
a	m	0	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	monografija	Hierarchinio ryšio nėra
a	m	1	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	monografija	Aukščiausiojo lygmens įrašas
a	m	2	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	monografija	(rašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys))
a	s	1	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	serialinio išteklius	Aukščiausiojo lygmens įrašas
a	s	2	tekstinė kalbine medžiaga, išskyrus rankraščius	serialinio išteklius	(rašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys))
b	a	2	tekstinė kalbine medžiaga, rankraščiai	analizinis (sudedamoji dalis)	(rašas, priklausantis aukščiausiajam lygmeniui (visi žemesni lygmenys))
b	c	1	tekstinė kalbine medžiaga, rankraščiai	rinkinys	Aukščiausiojo lygmens įrašas

Pav. 90. Meniu skiltis "Modeliai"

Kiekvieno modelio eilutės gale yra funkciniai mygtukai: Laukai, Veiksmai.

Pasirinkus mygtuką "Laukai" (☰) atveriamas modelio laukų sąrašas.

Pav. 91. Modelio laukai

Laukus galima surikiuoti paspaudus ant "Lauko žyma" (didėjančia, mažėjančia tvarka), arba "Pavadinimas" (abėcėlės tvarka).

Jeigu norime lauką įtraukti į modelį, reikia spausti stulpelyje "Įtrauktas", mygtuką "Įtraukti".

Įtraukus lauką į modelį, eilutės gale atsiranda polaukio ženklas (\$), kurį paspaudus atveriamas langas, kuriame galime lauko polaukius įtraukti į modelį.

Pav. 92. Modelio lauko polaukiai

Stulpelyje "Naudojamas" galime pasirinkti ar laukas, polaukis, pasirinkatme modelyje naudojamas "Dažnai", ar "Nedažnai".

Jei reikia panaikinti lauko, polaukio sąsajas, stulpelyje "Įtrautas" spaudžiamas mygtukas "Pašalinti" (✓).

6.2.3.1. Sąsajų nustatymas

Stulpelyje "Naudojamas" galima nustatyti lauko, polaukio sąsajas su pasirinktu modeliu:

- Jei laukas pasirinktame modelyje pažymėtas "Dažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio bibliografinį įrašą, laukas bus pateiktas įrašo kūrimo formoje.
- Jei laukas pažymėtas "Nedažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio bibliografinį įrašą, laukas nebus pateikiamas įrašo kūrimo formoje, tačiau jį bus galima įsiterpti.

- Jei laukas pažymėtas "Dažnai", polaukis pažymėtas "Dažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio bibliografinį įrašą, laukas ir polaukis bus pateiktas įrašo kūrimo formoje.
- Jei laukas pažymėtas "Dažnai", polaukis pažymėtas "Nedažnai", tai pasirinkus kurti šio modelio bibliografinį įrašą, laukas bus pateiktas įrašo kūrimo formoje, o polaukj bus galima įsiterpti pasirinkus mygtuką "Įterpti polaukj".